

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

GRUPY KAPITAŁOWEJ MEYRA GROUP

ZA ROK OBROTOWY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	9
1. Informacje ogólne.....	9
2. Skład Zarządu jednostki dominującej	9
3. Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej.....	9
4. Informacje o Grupie Kapitałowej Meyra Group.....	10
5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji	11
6. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	11
7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	12
8. Zasady rachunkowości	14
9. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości.....	29
10. Standardy oraz interpretacje opublikowane, ale jeszcze nieprzyjęte do stosowania	30
11. Dokonane ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego zmiany zasad (polityki) rachunkowości.....	32
12. Segmenty operacyjne	32
13. Zmiany w strukturze Grupy w wyniku przejęcia, połączenia lub sprzedaży jednostek gospodarczych	33
14. Wartość firmy	33
15. Wartości niematerialne	35
16. Rzeczowe aktywa trwałe	38
17. Inwestycje.....	40
18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	40
19. Wartość godziwa aktywów finansowych	41
20. Zapasy	42
21. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	42
22. Informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	43
23. Pozostałe aktywa niefinansowe.....	44
24. Kapitał podstawowy oraz pozostałe kapitały.....	44
25. Udziały niedające kontroli	46
26. Zarządzanie kapitałem	47
27. Zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	47
28. Rachunkowość zabezpieczeń.....	50
29. Zysk (strata) na akcję	51
30. Dłużne papiery wartościowe	51
31. Rezerwy	52
32. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	54
33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	55
34. Zobowiązania z tytułu leasingu	56
35. Wartość godziwa zobowiązań finansowych.....	56
36. Przychody przyszłych okresów.....	57
37. Przychody ze sprzedaży	57
38. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	58
39. Przychody i koszty finansowe	58
40. Podatek dochodowy	58
41. Zobowiązania warunkowe	61
42. Sprawy sądowe.....	61
43. Transakcje z jednostkami powiązаныmi.....	62
44. Struktura zatrudnienia	63
45. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego.....	63
46. Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym	63

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	2017	2016
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	37	280 678 834	269 887 858
Koszty działalności operacyjnej		279 758 295	268 075 552
Amortyzacja		9 822 736	9 027 742
Zużycie materiałów i energii		51 118 126	49 389 798
Usługi obce		23 044 342	23 689 593
Podatki i opłaty		1 506 918	1 271 559
Wynagrodzenia		77 692 899	70 076 844
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		13 647 716	14 421 700
Pozostałe koszty rodzajowe		10 538 363	11 937 514
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		109 197 959	100 485 403
Zmiana stanu produktów		-16 391 239	-12 224 601
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby		-419 525	-
Zysk/strata brutto ze sprzedaży		920 539	1 812 306
Pozostałe przychody operacyjne	38	2 806 864	2 818 924
Pozostałe koszty operacyjne	38	1 502 641	1 835 096
Zysk/strata z działalności operacyjnej		2 224 762	2 796 134
Przychody finansowe	39	112 701	781 211
Koszty finansowe	39	12 498 444	8 356 355
Strata ze zbycia spółek zależnych	13	-5 328 505	-
Zysk/strata przed opodatkowaniem		-15 489 486	-4 779 010
Podatek dochodowy	40	1 135 624	1 195 591
Zysk/strata z działalności kontynuowanej		-16 625 110	-5 974 601
Działalność zaniechana			
Zysk/strata z działalności zaniechanej		-	-
Zysk netto ogółem			
Zysk/strata netto		-16 625 110	-5 974 601
Zysk/strata netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		-16 412 125	-5 368 799
Udziałom niekontrolującym		-212 985	-605 802

.....
Mariusz Smela
Prezes Zarządu

.....
Michał Perner
Wiceprezes Zarządu

.....
Paweł Robak
Członek Zarządu

.....
Tadeusz Baczyński
Członek Zarządu

.....
Michał Dublański
Główny Księgowy

Łódź, dnia 2018.05.29

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	2017	2016
Zysk/strata netto		-16 625 110	-5 974 601
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-3 039 723	3 631 650
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		-96 978	96 978
Inne całkowite dochody netto podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/straty w kolejnych okresach sprawozdawczych		-3 136 701	3 728 628
Inne całkowite dochody netto niepodlegające przeklasyfikowaniu do zysku/straty w kolejnych okresach sprawozdawczych		-	-
Inne dochody całkowite netto		-3 136 701	3 728 628
Całkowite dochody ogółem		-19 761 811	-2 245 973

Całkowite dochody ogółem przypadające:

Akcjonariuszom jednostki dominującej		-19 548 826	-1 640 171
Udziałom niekontrolującym		-212 985	-605 802

Zysk (strata) na akcję z działalności kontynuowanej:

Zwykły	29	-6,11	-3,00
Rozwodniony	29	-6,11	-3,00

Zysk (strata) na akcję z działalności kontynuowanej i zaniechanej:

Zwykły	29	-6,11	-3,00
Rozwodniony	29	-6,11	-3,00

.....
Mariusz Smela
Prezes Zarządu

.....
Michał Perner
Wiceprezes Zarządu

.....
Paweł Robak
Członek Zarządu

.....
Tadeusz Baczyński
Członek Zarządu

.....
Michał Dublański
Główny Księgowy

Łódź, dnia 2018.05.29

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

AKTYWA

	Nota	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa trwałe			
Wartość firmy	14	6 951 748	6 951 748
Wartości niematerialne	15	76 030 328	78 176 366
Rzeczowe aktywa trwałe	16	27 130 531	30 062 477
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	40	2 211 885	2 193 340
Należności długoterminowe		49 162	52 172
Inwestycje długoterminowe	17	267 849	39 004
Pozostałe aktywa niefinansowe	23	123 047	-
Aktywa trwałe		112 764 550	117 475 107
Aktywa obrotowe			
Zapasy	20	72 477 717	61 828 835
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	18	36 461 629	29 231 367
Należności z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych		2 070 536	1 173 261
Inwestycje krótkoterminowe	17	160 629	338 490
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	21	6 505 502	18 601 296
Pozostałe aktywa niefinansowe	23	857 047	699 823
Aktywa obrotowe		118 533 060	111 873 072
Aktywa razem		231 297 610	229 348 179

.....
Mariusz Smela
Prezes Zarządu

.....
Michał Perner
Wiceprezes Zarządu

.....
Paweł Robak
Członek Zarządu

.....
Tadeusz Baczyński
Członek Zarządu

.....
Michał Dublański
Główny Księgowy

Łódź, dnia 2018.05.29

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (CD.)

PASYWA

	Nota	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	24	2 684 775	1 789 617
Kapitał zapasowy	24	67 901 041	57 841 224
Kapitał rezerwowy		-	96 978
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-34 482	3 005 241
Zyski zatrzymane/niepokryte straty	24	1 340 617	17 752 742
Kapitał własny (przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej)		71 891 951	80 485 802
Udziały niekontrolujące	25	4 299 322	4 596 358
Kapitał własny ogółem		76 191 273	85 082 160
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	40	18 270 778	18 307 693
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	31	63 744	41 375
Pozostałe rezerwy	31	400 160	477 810
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	30	43 574 333	50 345 209
Kredyty i pożyczki	32	21 987 717	36 409 873
Przychody przyszłych okresów	36	555 014	737 296
Inne zobowiązania finansowe	33	2 034 089	2 725 821
Zobowiązania długoterminowe razem		86 885 835	109 045 077
Zobowiązania krótkoterminowe			
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	31	1 283 524	1 100 493
Pozostałe rezerwy	31	5 092 650	3 448 956
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	30	1 028 594	1 110 346
Kredyty i pożyczki	32	22 135 479	4 115 494
Inne zobowiązania finansowe	33	2 159 832	1 611 323
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	33	30 273 488	17 417 580
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń		3 369 178	3 188 935
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		2 101 654	2 159 451
Przychody przyszłych okresów	36	366 398	417 544
Inne zobowiązania	33	409 705	650 820
Zobowiązania krótkoterminowe razem		68 220 502	35 220 942
Zobowiązania razem		155 106 337	144 266 019
Pasywa razem		231 297 610	229 348 179

.....
Mariusz Smela
Prezes Zarządu

.....
Michał Perner
Wiceprezes Zarządu

.....
Paweł Robak
Członek Zarządu

.....
Tadeusz Baczyński
Członek Zarządu

.....
Michał Dublański
Główny Księgowy

Łódź, dnia 2018.05.29

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Zyski zatrzymane/ niepokryte straty	Razem kapitały przypadające jednostce dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Stan na 01.01.2016	1 789 617	57 841 224	64 643	-626 409	23 121 541	82 190 616	290 930	82 481 546
Zysk/strata netto za okres	-	-	-	-	-5 368 799	-5 368 799	-605 802	-5 974 601
Inne całkowite dochody	-	-	96 978	3 631 650	-	3 728 628	-	3 728 628
Całkowity dochód za rok	-	-	96 978	3 631 650	-5 368 799	-1 640 171	-605 802	-2 245 973
Nabycie spółki zależnej	-	-	-	-	-	-	4 451 901	4 451 901
Podwyższenie kapitału	-	-	-	-	-	-	115 000	115 000
Opcje menadżerskie	-	-	-64 643	-	-	-	344 329	344 329
Stan na 31.12.2016	1 789 617	57 841 224	96 978	3 005 241	17 752 742	80 485 802	4 596 358	85 082 160
Stan na 01.01.2017	1 789 617	57 841 224	96 978	3 005 241	17 752 742	80 485 802	4 596 358	85 082 160
Zysk/strata netto za okres	-	-	-	-	-16 412 125	-16 412 125	-212 985	-16 625 110
Inne całkowite dochody	-	-	-96 978	-3 039 723	-	-3 136 701	-	-3 136 701
Całkowity dochód za rok	-	-	-96 978	-3 039 723	-16 412 125	-19 548 826	-212 985	-19 761 811
Sprzedaż spółki zależnej	-	-	-	-	-	-	-84 051	-84 051
Podwyższenie kapitału	895 158	10 059 817	-	-	-	10 954 975	-	10 954 975
Stan na 31.12.2017	2 684 775	67 901 041	-	-34 482	1 340 617	71 891 951	4 299 322	76 191 273

.....
Mariusz Smela
Prezes Zarządu

.....
Michał Perner
Wiceprezes Zarządu

.....
Paweł Robak
Członek Zarządu

.....
Tadeusz Baczyński
Członek Zarządu

.....
Michał Dublański
Główny Księgowy

Łódź, dnia 2018.05.29

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	2017	2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) brutto	-15 489 486	-4 779 010
Korekty	13 747 493	2 797 648
Amortyzacja	9 822 736	9 027 742
(Zyski) / straty z tytułu różnic kursowych	1 352 400	893 955
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	7 839 536	6 545 870
Podatek dochodowy	-1 201 282	-1 195 591
(Zysk) / strata z działalności inwestycyjnej	5 170 177	-730 610
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	-22 998	376 664
(Zwiększenie) / zmniejszenie salda należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	-14 096 425	-3 888 142
(Zwiększenie) / zmniejszenie stanu zapasów	-11 034 609	-575 562
(Zwiększenie) / zmniejszenie pozostałych aktywów	-305 181	93 165
Zwiększenie / (zmniejszenie) zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	14 890 615	-2 865 671
Zwiększenie / (zmniejszenie) rezerw	1 802 918	999 722
Zwiększenie / (zmniejszenie) przychodów przyszłych okresów	-233 428	-328 156
Zwiększenie / (zmniejszenie) pozostałych zobowiązań	-236 966	-5 559 368
Inne korekty	-	3 630
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	-1 741 993	-1 981 362

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	538 838	1 451 830
Spłata udzielonych pożyczek	182 433	250 357
Odsetki	84 383	180 160
Zbycie spółek zależnych pomniejszone o środki pieniężne tych jednostek	-15 628	-
Wydatki na zakup wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-8 641 155	-9 720 436
Nabycie spółki zależnej	-	-5 122 080
Udzielone pożyczki	-	-40 000
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-7 851 129	-13 000 169

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wpływy netto z tytułu emisji akcji	9 068 504	-
Emisja dłużnych papierów wartościowych	-	51 000 000
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek	8 750 036	7 159 636
Dopłaty do kapitału przez udziałowców mniejszościowych	-	115 000
Wykup dłużnych papierów wartościowych	-7 000 000	-26 137 477
Spłata kredytów i pożyczek	-3 479 918	-2 270 832
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	-1 932 683	-1 279 005
Odsetki	-7 908 611	-5 382 574
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	-2 502 672	23 204 748
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	-12 095 794	8 223 217
Środki pieniężne na początek okresu	18 601 296	10 378 079
Środki pieniężne na koniec okresu	6 505 502	18 601 296

.....
Mariusz Smela
Prezes Zarządu

.....
Michał Perner
Wiceprezes Zarządu

.....
Paweł Robak
Członek Zarządu

.....
Tadeusz Baczyński
Członek Zarządu

.....
Michał Dublański
Główny Księgowy

Łódź, dnia 2018.05.29

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa Meyra Group („Grupa Kapitałowa”, „Grupa Meyra”, „Grupa”) składa się z jednostki dominującej Meyra Group S.A. („Spółka”, „jednostka dominująca”), dawniej Medort S.A., i jej spółek zależnych (nota 4).

W dniu 22 stycznia 2018r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę o zmianie nazwy Spółki z Medort S.A. na Meyra Group S.A. Zmiana nazwy została zarejestrowana z dniem 27 kwietnia 2018r. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia XX Wydział Gospodarczy KRS. Zmiana nazwy podyktowana jest przyjętą strategią ujednoczenia i rozwoju marki Meyra.

Jednostka dominująca została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 22.12.1997 Rep. 5513/97. Spółka wpisana jest do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000048169. Spółce nadano numer identyfikacyjny REGON 471684025 oraz NIP 7272308750. Siedziba Spółki mieści się przy ulicy Andrzeja Struga 20, 90 513 Łódź.

Rokiem obrotowym dla Grupy jest rok kalendarzowy. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Meyra obejmuje rok zakończony 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównywalne za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podmiotem bezpośrednio dominującym spółki Meyra Group S.A. jest spółka Coöperatief Avallon MBO U.A.

2. Skład Zarządu jednostki dominującej

Skład Zarządu Spółki na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania przedstawiał się następująco:

<i>Pan Mariusz Smela</i>	–	<i>Prezes Zarządu</i>
<i>Pan Michał Perner</i>	–	<i>Wiceprezes Zarządu</i>
<i>Pan Paweł Robak</i>	–	<i>Członek Zarządu</i>
<i>Pan Tadeusz Baczyński</i>	–	<i>Członek Zarządu</i>

W okresie sprawozdawczym oraz od dnia bilansowego do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Meyra Group S.A.

3. Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

Pan Robert Więclawski
Pan Tomasz Stamirowski
Pani Barbara Perner
Pan Piotr Miller
Pan Ulrich Bolze
Pan Mariusz Stępień

W okresie sprawozdawczym oraz od dnia bilansowego do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Rady Nadzorczej Meyra Group S.A.

4. Informacje o Grupie Kapitałowej Meyra Group

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Meyra Group za 2017 rok została objęta jednostka dominująca oraz następujące, niżej wymienione spółki zależne, w których Meyra Group S.A. posiadała bezpośrednio lub pośrednio udziały:

Nazwa spółki zależnej	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym	Udział w prawach głosu
MDH Sp. z o.o.	Ul. Tymienieckiego 22/24 90-349 Łódź	100%	100%
Life+ Sp. z o.o.	Ul. Żelazna 22 25-014 Kielce	97%	97%
Nasze Zdrowie GL + Sp. z o.o.	Ul. Grunwaldzka 165 A 60-322 Poznań	97%	97%
Life Care GL+ Sp. z o.o.	Ul. Sienkiewicza 36 38-300 Gorlice	95%	95%
Pro Life GL+ Sp. z o.o. *	Ul. Struga 20 90-513 Łódź	100%	100%
MTB Poland Sp. z o.o.	Ul. Hanki Ordonówny 1 93-233 Łódź	100%	100%
Marmed Health Care Sp. z o.o. *	Ul. Sienkiewicza 36 38-300 Gorlice	50%	50%
Rehab ZRT	Szentendre ut 3 Kalaszi ut 3 2000 Węgry	100%	100%
OOO Medort RU *	Satis Parkovaya St. 3, Region Settlement 607328 Nizhny Novgorod Rosja	100%	100%
Meyra GmbH	Meyra-Ring 2 32689 Kalletal-Kalldorf Niemcy	100%	100%
QMED Germany GmbH	Meyra-Ring 2 32689 Kalletal-Kalldorf Niemcy	100%	100%
Meyra-Ortopedia Kft.	Megyeri út 205. fsz. 43 1044 Budapest Węgry	100%	100%
Meyra Denmark ApS	Støberivej 1 3660 Stenløse Dania	90%	90%
Meyra ČR s.r.o.	Hrusická 2538 141 00 Praha 4 Czechy	100%	100%
OOO Meyra RU	111394, Moscow, 29 Martenovskaya St Rosja	100%	100%
Richter R.M.S. GmbH	Weihherer Str. 25 D-95448 Bayreuth Niemcy	26,75%	53,50%

* spółki podlegające konsolidacji do dnia zbycia udziałów przez jednostkę dominującą poza Grupę Kapitałową (nota 13)

Meyra Group S.A. jest podmiotem dominującym w Grupie Kapitałowej. Zgodnie z PKD prowadzi działalność firm centralnych, działalność holdingów finansowych, działalność rachunkowo-księgową, doradztwo podatkowe. Jednostka dominująca prowadzi działalność głównie na rzecz podmiotów zależnych. Jest podmiotem zarządzającym w Grupie, ustala kierunki działań jednostek podległych.

Spółki Grupy prowadzą działalność gospodarczą w branży medycznej. Szczegółowy zakres działalności poszczególnych podmiotów wchodzących w skład Grupy przedstawia tabela poniżej:

Nazwa spółki	Zakres działalności
MDH Sp. z o.o.	Produkcja sprzętu medycznego i chirurgicznego oraz przyrządów ortopedycznych
Life+ Sp. z o.o.	Sprzedaż detaliczna artykułów medycznych i ortopedycznych
Nasze Zdrowie GL+ Sp. z o.o.	Sprzedaż detaliczna artykułów medycznych i ortopedycznych
Life Care GL+ Sp. z o.o.	Sprzedaż detaliczna artykułów medycznych i ortopedycznych
Pro Life GL+ Sp. z o.o.	Sprzedaż detaliczna artykułów medycznych i farmaceutycznych
MTB Poland Sp. z o.o.	Produkcja sprzętu medycznego i chirurgicznego oraz przyrządów ortopedycznych
Marmed Health Care Sp. z o.o.	Obsługa kompleksowych systemów opieki medycznej i programów lojalnościowych
Rehab ZRT	Sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów medycznych
OOO Medort RU	Sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów medycznych
Meyra GmbH	Produkcja sprzętu medycznego i chirurgicznego oraz przyrządów ortopedycznych
QMED Germany GmbH	Produkcja i sprzedaż wyrobów medycznych
Meyra-Ortopedia Kft.	Sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów medycznych
Meyra Denmark ApS	Sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów medycznych
Meyra ČR s.r.o.	Sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów medycznych
OOO Meyra RU	Sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów medycznych
Richter R.M.S. GmbH	Produkcja sprzętu medycznego i chirurgicznego oraz przyrządów ortopedycznych

Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej w trakcie okresu sprawozdawczego zostały przedstawione w nocie 13.

5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji oraz podpisane przez Zarząd Spółki w dniu 29 maja 2018r.

6. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Oświadczenie o zgodności

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za 2017r. oraz za analogiczny okres roku ubiegłego zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w zakresie zatwierdzonym przez Unię Europejską.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMS”).

Jednostki zależne prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z obowiązującymi w kraju ich siedziby przepisami. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zostały przedstawione w polskich złotych (PLN), które są również walutą funkcjonalną jednostki dominującej. Dla każdej z jednostek zależnych ustalana jest waluta funkcjonalna i aktywa oraz zobowiązania danej jednostki są mierzone w tej walucie funkcjonalnej.

Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w zaokrągleniu do pełnych PLN.

7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Profesjonalny osąd

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

Zarząd kierując się subiektywną oceną określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

1. prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
2. odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
3. obiektywne,
4. sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny,
5. kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Wartość zobowiązań z tytułu leasingu finansowego przedstawiona została w nocie 34.

Aktywowanie prac rozwojowych

Grupa rozpoznaje aktywa trwałe z tytułu zakończonych prac rozwojowych na bazie oceny korzyści, jakie zostaną uzyskane w przyszłości w wyniku realizacji sprzedaży produktów powstałych w oparciu o wykorzystanie efektów prac rozwojowych. Opis prowadzonych przez Grupę prac rozwojowych przedstawiony został w nocie 15.

Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Spółki Grupy przyjęły założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Kategoria	Rodzaj ujawnionej informacji
Stawki amortyzacyjne	Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub aktywów niematerialnych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Spółki Grupy corocznie dokonują weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności oraz wartości rezydualnej na podstawie bieżących szacunków.
Wartość godziwa	Niektóre aktywa i pasywa Grupy wyceniane są w wartości godziwej dla celów sprawozdawczości finansowej. W wycenie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań, Grupa wykorzystuje dane rynkowe obserwowalne w zakresie w jakim jest to jest możliwe. W przypadku gdy zastosowanie "Poziomu 1" do wyceny nie jest możliwe, Grupa angażuje zewnętrznych wykwalifikowanych rzeczoznawców do przeprowadzenia wyceny lub przeprowadza taką wycenę we własnym zakresie.
Odpisy aktualizujące należności oraz zapasy	Na dzień bilansowy spółki Grupy oceniają czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników należności lub grupy należności oraz zapasów. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego. Szczegółowe informacje dotyczące odpisów aktualizujących należności i zapasy zaprezentowano w notach 18 oraz 20 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
Rezerwa na świadczenia pracownicze	Rezerwy na świadczenia pracownicze zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. W roku obrotowym zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły istotne zmiany założeń/szacunków, które mogłyby mieć wpływ na wynik finansowy i inne całkowite dochody Grupy w przywołanych okresach. W odniesieniu do wartości rezerwy zmiany stóp procentowych w prezentowanym okresie nie miały istotnego wpływu na ich wysokość. Szacunek rezerw jest wykonywany przez spółki we własnym zakresie z zachowaniem zasad aktuarialnych stosowanych przez podmioty zewnętrzne świadczące tego typu wyceny. Charakterystykę rezerw zawiera nota 31.
Wycena bilansowa wyemitowanych obligacji	Grupa dokonuje wyceny bilansowej wyemitowanych obligacji metodą zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem. Charakterystyka obligacji została zaprezentowana w nocie 30.
Aktywo i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Szczegóły omówione zostały w nocie 40.
Testy na utratę wartości firmy, znaków towarowych oraz relacji z klientami	Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości firmy, znaków towarowych oraz relacji z klientami. Wymagało to oszacowania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których należą wspomniane wartości niematerialne i prawne. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Założenia przyjęte do powyższych testów zostały omówione w notach 14 oraz 15.

8. Zasady rachunkowości

Prezentacja sprawozdań finansowych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest zgodnie z MSR 1. Skonsolidowany rachunek zysków i strat prezentowany jest w wariancie porównawczym, natomiast skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Meyra Group S.A. oraz sprawozdania finansowe jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych) sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy spółkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy skorygowane o udział mniejszości, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce, wtedy gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Spółka weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy Spółka posiada mniej niż większość praw głosu w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W celu oceny czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Grupa analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Spółkę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Spółka posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momentach podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe, takie jak instrumenty pochodne, w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania, lub
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań.

Poziom 2 – Techniki wyceny, dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości, jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny.

Poziom 3 – Techniki wyceny, dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości, jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując się istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Transakcje w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji (kurs spot).

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu zamknięcia obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego tj. średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Niepieniężne pozycje bilansowe ujmowane według kosztu historycznego, wyrażonego w walucie obcej, są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji.

Niepieniężne pozycje bilansowe ewidencjonowane według wartości godziwej, wyrażonej w walucie obcej, wyceniane są według kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej tj. średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Różnice kursowe powstałe z rozliczenia transakcji lub przeliczenia pozycji pieniężnych innych niż instrumenty pochodne, ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów lub kosztów finansowych w kwocie netto, za wyjątkiem różnic kursowych kapitalizowanych w wartości aktywów w przypadkach określonych zasadami rachunkowości.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, różnice kursowe zakumulowane w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w zysku lub stracie.

Wartość firmy powstała na nabyciu podmiotu zagranicznego oraz wszelkie korekty z tytułu wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań na takim nabyciu są traktowane jako aktywa lub zobowiązania takiego podmiotu zagranicznego i przeliczane po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski obowiązującym na dzień bilansowy.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	31.12.2017	31.12.2016
Kurs wymiany EUR / PLN	4,1709	4,4240
Kurs wymiany USD / PLN	3,4813	4,1793
Kurs wymiany HUF / PLN	0,0134	0,0142
Kurs wymiany RUB / PLN	0,0604	0,0680
Kurs wymiany CZK / PLN	0,1632	0,1637
Kurs wymiany DKK / PLN	0,5602	0,5951

Średnie ważone kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

Kurs średni w okresie	2017	2016
Kurs wymiany EUR / PLN	4,2447	4,3757
Kurs wymiany USD / PLN	3,7439	3,9680
Kurs wymiany HUF / PLN	0,0137	0,0140
Kurs wymiany RUB / PLN	0,0644	0,0598
Kurs wymiany CZK / PLN	0,1614	0,1618
Kurs wymiany DKK / PLN	0,5706	0,5877

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych jest euro (EUR), forint węgierski (HUF), rubel rosyjski (RUB), korona czeska (CZK) oraz korona duńska (DKK) w zależności od lokalizacji jednostki zależnej.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości, która koryguje koszty odsetek.

Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty,
- wartości wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
- w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej,

nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają warunki rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od następnego roku obrotowego.

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia.

Aktywa niematerialne powstałe na skutek prowadzenia prac rozwojowych, ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie po spełnieniu następujących warunków:

- z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość ukończenia składnika aktywów niematerialnych, tak aby nadawał się do sprzedaży lub użytkowania,
- istnieje możliwość udowodnienia zamiaru ukończenia składnika oraz jej użytkowania i sprzedaży,
- składnik będzie zdolny do użytkowania lub sprzedaży,
- znany jest sposób w jaki składnik będzie wytwarzał przyszłe korzyści ekonomiczne,
- zapewnione zostaną środki techniczne oraz finansowe konieczne do ukończenia prac rozwojowych oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych.

Wartość początkową aktywów niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie stanowi suma wydatków poniesionych od dnia, gdy składnik aktywów niematerialnych po raz pierwszy spełnia kryteria ujmowania ich w bilansie. W przypadku gdy nie można ująć w bilansie kosztów prac rozwojowych wytworzonych we własnym zakresie, koszty te są ujmowane w wynik okresu, w którym zostały poniesione. Aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie po początkowym ujęciu są wykazywane według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenia i łączne odpisy na utratę wartości, na takiej samej zasadzie jak nabyte aktywa niematerialne.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	2-5 lat	2-5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	metoda liniowa	metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	wewnętrznie wytworzone	nabyte
Test na utratę wartości	coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości	coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe początkowo ujmowane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Cenę nabycia zwiększają wszystkie koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do użytkowania.

Po początkowym ujęciu rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenia oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy lub montażu i przekazania środka trwałego do używania.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następnym po miesiącu przyjęcia do użytkowania. Ekonomiczne okresy użyteczności oraz metody amortyzacji są weryfikowane raz w roku, powodując ewentualną korektę odpisów amortyzacyjnych w kolejnych latach. Środki trwałe są dzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych przeglądów oraz istotne części zamienne i wyposażenie, jeżeli będą wykorzystywane przez okres dłuższy niż rok. Bieżące koszty utrzymania poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia. Wartość gruntów nie podlega amortyzacji, ze względu na nieokreślony okres użytkowania.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży, likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych.

Podstawą do określenia stopy procentowej amortyzacji środków trwałych w Grupie jest użyteczność ekonomiczna danego składnika majątku trwałego, przy czym środki trwałe, których cena nabycia nie przekracza kwoty 3 500 PLN są amortyzowane jednorazowo.

Poszczególne grupy środków trwałych są amortyzowane następująco:

- a) grunty – nie podlegają amortyzacji;
- b) budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej – 2,50% rocznie;
- c) urządzenia techniczne i maszyny – od 10% do 30% rocznie;
- d) środki transportu – 20% rocznie;
- e) inne środki trwałe – od 14% do 20% rocznie.

Aktywa w leasingu

Umowy leasingu finansowego, na mocy których następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w aktywach oraz zobowiązaniach na dzień rozpoczęcia okresu leasingu. Wartość aktywów oraz zobowiązań określana jest na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Minimalne opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane w kosztach okresu, w którym je poniesiono.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane według takich samych zasad jak stosowane do własnych aktywów Grupy. W sytuacji jednak, gdy brak jest wystarczającej pewności, że Grupa uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, wówczas dany składnik jest amortyzowany przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w kosztach działalności operacyjnej.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, lub
- został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub
- aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zarówno na dzień 31 grudnia 2017 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2016 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Po początkowym ich ujęciu w wartości godziwej, powiększonej o bezpośrednie koszty transakcji, są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa

ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczoney ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Taki odpis nie ulega odwróceniu w późniejszych okresach.

Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia oraz wartości netto możliwej do uzyskania. Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia składają się koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Wyroby gotowe oraz półprodukty przyjmowane są na stan magazynowy w cenach ewidencyjnych. Ceny ewidencyjne obejmują pełne szacunkowe koszty wytworzenia:

1. materiały bezpośrednie;
2. płace bezpośrednie wraz z narzutami;
3. usługi bezpośrednie (usługi kooperacji w procesie produkcji);
4. koszty wydziałowe kalkulowane jako procentowy narzut do kosztów bezpośrednich określany na podstawie danych historycznych dla poszczególnych wydziałów produkcyjnych.

Ceny ewidencyjne podlegają corocznej weryfikacji przez kierowników produkcji.

Odchylenia od cen ewidencyjnych powstają w wyniku rozliczenia faktycznie poniesionych kosztów produkcji i wartości przyjętych na stan magazynowy w cenach ewidencyjnych wyrobów gotowych i półproduktów. Odchylenia od cen ewidencyjnych ujmowane są w księgach z dokładnością do poszczególnych indeksów zapasu i są rozchodowane na koszt własny sprzedaży proporcjonalnie do stanu magazynowego danego indeksu oraz jego rozchodów w danym miesiącu.

Materiały i towary są przyjmowane w Grupie w cenie nabycia, która obejmuje cenę zakupu powiększoną o koszty zakupu i pomniejszoną o ewentualne rabaty i upusty.

Rozchód materiałów i towarów odbywa się poprzez szczegółową identyfikację. Zgodnie z przyjętym modelem Grupa rozchód zapasu z magazynu ewidencjonuje w wartości najwcześniej przyjętego towaru.

Mając na uwadze ostrożną wycenę zapasów Grupa dokonuje odpisów aktualizujących w wysokościach podanych poniżej, w przypadku gdy poszczególne składniki zapasów pozostają na stanie ewidencyjnym przez okres dłuższy niż:

- powyżej 0,5 roku - 10%
- powyżej 1 roku - 30%
- powyżej 1,5 roku - 50%
- powyżej 2 lat - 70%
- powyżej 2,5 roku - 90%
- powyżej 3 lat - 100%

z wyjątkiem zapasów, dla których:

- w ocenie Zarządu Spółki nie ma ryzyka że nie uda się odzyskać ich wartości bilansowej,
- na podstawie zawartych umów z dostawcami istnieje możliwość zwrotu lub wymiany zapasów zalegających lub o krótkim terminie ważności.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów i usług. Zaliczki są prezentowane zgodnie z

charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Pozostałe aktywa niefinansowe

Grupa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa niefinansowe” opłacone z góry koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych, w tym przede wszystkim czynsze najmu, ubezpieczeń majątkowych.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty płatne na żądanie oraz krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (do 3 miesięcy), łatwo wymienne na gotówkę, dla których ryzyko zmiany wartości jest nieznaczne.

Kapitał własny

Kapitał zakładowy jest ujmowany w wysokości określonej w statucie i wpisanej w Krajowym Rejestrze Sądowym. Kapitały zapasowe powstają z nadwyżki ceny emisyjnej akcji ponad wartość nominalną oraz w wyniku przesunięcia wypracowanych zysków w latach ubiegłych uchwałami Walnego Zgromadzenia.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa zawiera instrumenty pochodne w celu ograniczenia ryzyka wynikającego z posiadanej ekspozycji na ryzyko walutowe. Grupa w związku z prowadzonym rodzajem działalności narażona jest na ryzyko walutowe związane z zakupami towarów i surowców, których ceny wyrażone są w walutach innych niż waluty funkcjonalne poszczególnych spółek Grupy. Część takiej ekspozycji Grupa zabezpiecza poprzez zawieranie kontraktów kupna waluty w ramach transakcji terminowych FX Forward.

Spółki zależne stosujące rachunkowość zabezpieczeń desygnują wszystkie zawierane instrumenty pochodne w dniu ich zawarcia jako instrumenty zabezpieczające. Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

W celu zastosowania rachunkowości zabezpieczeń, Grupa musi spełnić szereg wymogów, wynikających ze stosowanych Standardów Rachunkowości:

- W dniu ustanowienia relacji zabezpieczającej sporządzić dokumentację zawierającą m.in. identyfikację instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej, cel zastosowania rachunkowości zabezpieczeń i strategię zarządzania ryzykiem oraz sposób pomiaru efektywności zabezpieczenia.
- W dniu ustanowienia relacji zabezpieczającej i później, Grupa musi wykazywać oczekiwanie dotyczące wysokiej efektywności zabezpieczenia w przyszłości (tj. test prospektywny efektywności).
- Przepływy pieniężne desygnowane na pozycję zabezpieczaną muszą być wysoce prawdopodobne.
- Efektywność zabezpieczenia daje się wiarygodnie ocenić, tj. istnieje możliwość wiarygodnej wyceny instrumentu zabezpieczającego.
- Na bieżąco (nie rzadziej niż na koniec okresu sprawozdawczego) przeprowadzana jest ocena efektywności zabezpieczenia (tj. test retrospektywny efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Planowana transakcja jest to niewiążąca, lecz przewidywana przyszła transakcja.

Grupa ujmuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w sposób następujący:

- część zysków lub strat wynikających ze zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje w innych całkowitych dochodach;
- nieefektywną część zysków lub strat wynikających ze zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w wyniku finansowym.

Ponieważ zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego (np. rozpoznaniem towaru w zapasach), Grupa wyłącza związane z tym składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania. W momencie sprzedaży tego składnika aktywów, zyski lub straty, które skorygowały początkowy koszt nabycia, zostaną w sposób naturalny przeniesione do przychodów ze sprzedaży w wyniku operacyjnym.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jeżeli:

- Instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji.
- Zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji.
- Zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w wyniku finansowym.
- Unieważniono powiązanie zabezpieczające – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji innych całkowitych dochodów, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji.

Jeżeli jednak w którymkolwiek z powyższych przypadków Grupa zaprzestaje oczekiwać realizacji części planowanej transakcji uprzednio wyznaczonej na pozycję zabezpieczaną, skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, proporcjonalnie do tej części planowanej transakcji, której wystąpienie nie jest już oczekiwane, przenosi się do wyniku finansowego.

Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
- zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zarówno na dzień 31 grudnia 2017 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2016 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług i z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Rezerwy, zobowiązania i aktywa warunkowe

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Termin poniesienia oraz kwota wymagająca uregulowania może być niepewna.

Rezerwy tworzy się m.in. na następujące tytuły:

- udzielone gwarancje obsługi posprzedażowej produktów i wykonanych usług,
- toczące się postępowania sądowe oraz sprawy sporne,

- restrukturyzacja, tylko jeżeli na podstawie odrębnych przepisów spółka jest zobowiązana do jej przeprowadzenia lub zawarto w tej sprawie wiążące umowy.

Nie tworzy się rezerw na przyszłe straty operacyjne.

Rezerwy ujmuje się w wartości szacowanych nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku, na podstawie najbardziej wiarygodnych dowodów dostępnych na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym dotyczących ryzyka oraz stopnia niepewności. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszt finansowy. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Jednakże wartość tego aktywa nie może przewyższyć kwoty rezerwy.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wartość zobowiązań z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych ustala się bez dyskonta i wykazuje w bilansie w kwocie wymaganej zapłaty.

Rezerwy na niewykorzystane urlopy

Grupa tworzy rezerwę na koszty kumulowanych płatnych nieobecności, które będzie musiała ponieść w wyniku niewykorzystanego przez pracowników uprawnienia, a które to uprawnienie narosło na dzień bilansowy. Rezerwa na niewykorzystane urlopy stanowi rezerwę krótkoterminową i nie podlega dyskontowaniu.

Odprawy emerytalne

Zgodnie z systemami wynagradzania obowiązującymi w Grupie pracownicy spółek mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług oraz inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy). Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów ujmowane są, jeżeli spełnione zostały następujące warunki:

- Grupa przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr (warunek uznaje się za spełniony z chwilą bezspornego dostarczenia towarów lub produktów do odbiorcy),
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać w/w różnice, aktywa i straty z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

W przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości w/w różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości

odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej, oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

Zysk na akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki, przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu. Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe), przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

9. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku, z wyjątkiem zmian opisanych poniżej:

- Zmian do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych” - inicjatywa w odniesieniu do ujawnień – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- Zmian do MSR 12 „Podatek dochodowy” - ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat - zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- Zmian do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)” - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).

Zastosowanie w/w zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy, ani też na zakres informacji prezentowanych w skonsolidowanym finansowym Grupy.

10. Standardy oraz interpretacje opublikowane, ale jeszcze nieprzyjęte do stosowania

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej. Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzone w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 16 „Leasing” - zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” - zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” - zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” - wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” - zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” - Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)” - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) - Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),

- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” - zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” - Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)” - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe” oraz interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”

Według szacunków Grupy, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów - z wyjątkiem MSSF 16 "Leasing" - nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy. Wpływ zastosowania nowych standardów MSSF 9 "Instrumenty finansowe", MSSF 15 "Przychody z umów z klientami" oraz MSSF 16 "Leasing" na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej został omówiony poniżej.

Wpływ MSSF 9 "Instrumenty finansowe" na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej

MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wprowadza zmiany w zakresie klasyfikacji aktywów finansowych, metod wyceny (według zamortyzowanego kosztu oraz wg wartości godziwej), zasad utraty wartości aktywów finansowych (w miejsce modelu straty poniesionej ma być stosowany model straty oczekiwanej) oraz klasyfikacji instrumentów finansowych, jak również zmienia podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Zgodnie z nowymi zasadami utraty wartości aktywów finansowych, Grupa jest zobowiązana do tworzenia odpisów aktualizujących w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu, natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco nie wzrosło, to Grupa wycenia odpis z tytułu straty na tym instrumencie w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Grupa jest jeszcze w trakcie analizy posiadanych instrumentów finansowych pod kątem wpływu przepisów na sprawozdanie finansowe. Grupa analizuje także wpływ na sprawozdanie finansowe oczekiwanych strat w zakresie należności krótkoterminowych używając uproszczonej metody, dopuszczonej do stosowania przez MSSF 9. Planowane jest przeprowadzenie dalszych analiz oraz kalkulacji w 2018 roku.

Wpływ MSSF 15 "Przychody z umów z klientami" na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej

MSSF 15 wprowadza nowy, pięciostopniowy model pomiaru oraz rozpoznawania przychodów ze sprzedaży, zgodnie z którym przychody powinny być ujęte w takiej kwocie, co do której jednostka oczekuje zapłaty oraz

w takim momencie i w takim stopniu, które odzwierciedlają spełnienie przez Grupę zobowiązania do wykonania świadczenia oraz dostawy towaru. W zależności od spełnienia określonych w standardzie kryteriów, przychody mogą być ujmowane jednorazowo (w momencie gdy kontrola nad dobrami i usługami jest przeniesiona na klienta) albo mogą być rozkładane w czasie w sposób obrazujący wykonanie świadczenia.

Na podstawie wstępnej analizy oraz ograniczonej skali transakcji, w stosunku do których mogą wystąpić ewentualne różnice w zakresie ujmowania przychodów wg nowych regulacji, Grupa ocenia, że wdrożenie MSSF 15 nie powinno mieć istotnego wpływu na wysokość przychodów w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w momencie jego pierwszego zastosowania, to jest w okresie rozpoczynającym się 1 stycznia 2018 roku.

Wymogi dotyczące prezentacji i ujawnień nałożone przez MSSF 15 stanowią znaczącą zmianę w stosunku do obecnej praktyki i zwiększają wolumen ujawnień, zarówno ilościowych jak i jakościowych. W zakresie ujawnień informacji wymaganych przez MSSF 15 Grupa ocenia, iż ze względu na stosunkowo jednorodny charakter prowadzonej działalności operacyjnej, wpływ MSSF 15 nie będzie istotny. Jednak zakłada się możliwość dokonania modyfikacji dotychczasowych ujawnień, jeżeli ich zmiana pozwoli użytkownikom sprawozdań finansowych na lepsze zapoznanie się z charakterem, kwotą, terminami uzyskania oraz niepewnością związaną z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z umów z klientami.

Wpływ MSSF 16 "Leasing" na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej

Nowy standard MSSF 16 „Leasing” ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących umów leasingu. Standard ten zniesie klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego, obowiązującą zgodnie z MSR 17 i wprowadzi jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Zarząd ocenia, iż znacząca ilość umów leasingu (operacyjnego oraz finansowego), a także umów najmu, dzierżawy i użyczenia, których stroną są spółki Grupy, może zostać zakwalifikowana do umów leasingu w rozumieniu MSSF 16. Umowy te obejmują między innymi najem powierzchni handlowej, magazynowej i biurowej oraz leasing środków transportu.

Grupa dokonała wstępnej, ogólnej analizy umów spełniających kryteria leasingu wg definicji zawartej w MSSF 16 i spodziewa się istotnego zwiększenia wartości aktywów oraz zobowiązań z tytułu leasingu w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po zastosowaniu nowych regulacji, to jest po 1 stycznia 2019 roku. W szczególności dotyczy to najmu powierzchni handlowej.

Grupa jest jeszcze w trakcie dokonywania szczegółowej symulacji zmian do ujęcia w sprawozdaniu finansowym w pierwszym okresie sprawozdawczym stosowania MSSF 16 czyli po 1 stycznia 2019 roku i planuje przeprowadzenie dalszych analiz oraz kalkulacji w 2018 roku.

11. *Dokonane ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego zmiany zasad (polityki) rachunkowości*

Sporządzając niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe, w stosunku do okresów poprzednich Grupa nie zmieniła zasad, które mogły być przedmiotem samodzielnego wyboru.

12. *Segmenty operacyjne*

Grupa działa w jednym głównym segmencie sprawozdawczym obejmującym produkcję i sprzedaż wyrobów medycznych. Segment ten stanowi strategiczny przedmiot działalności, pozostała działalność nie jest znacząca. Jeden segment identyfikuje się w codziennej ewidencji i raportach wewnętrznych. Z uwagi na te uwarunkowania Grupa nie objęła obowiązkiem sprawozdawczym odrębnych segmentów działalności.

13. Zmiany w strukturze Grupy w wyniku przejęcia, połączenia lub sprzedaży jednostek gospodarczych

W trakcie roku obrotowego 2017 jednostka dominująca dokonała zbycia udziałów w następujących jednostkach podporządkowanych: Marmed Health Care Sp. z o.o., OOO Medort RU, Pro Life GL+ Sp. z o.o., Rehmed Sp. z o.o. Tym samym Grupa utraciła kontrolę nad wymienionymi spółkami i wyłączyła je z procesu konsolidacji.

Zbycie udziałów w wymienionych spółkach wynikało z decyzji Zarządu o wyodrębnieniu poza Grupę Kapitałową jednostek nie stanowiących podstawowej działalności Grupy. Obroty generowane przez wymienione spółki nie stanowiły istotnego udziału w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Specyfikację aktywów netto wyłączonych z konsolidacji przedstawia poniższa tabela. Prezentacja aktywów netto spółek Pro Life GL+ Sp. z o.o. oraz Rehmed Sp. z o.o. została pominięta z uwagi na nieistotny dla skonsolidowanego sprawozdania finansowego poziom wartości.

Sprzedaż spółek zależnych	Marmed Health Care Sp. z o.o.	OOO Medort RU
Data sprzedaży	18.08.2017	13.11.2017
Efektywny udział w kapitale spółki	50%	100%
Sprzedane aktywa trwałe, w tym:	96 295	10 199
Rzeczowe aktywa trwałe	96 295	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	10 199
Sprzedane aktywa obrotowe, w tym:	978 698	5 325 025
Zapasy	383 610	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	446 835	5 313 586
Należności z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych	122 605	3 778
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	738	7 661
Pozostałe aktywa niefinansowe	24 910	-
Sprzedane zobowiązania długoterminowe, w tym:	31 215	-
Rezerwy	1 137	-
Inne zobowiązania	30 078	-
Sprzedane zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	875 675	1 025 503
Rezerwy	30 335	-
Kredyty i pożyczki	251 958	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	513 044	981 929
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	64 206	43 216
Inne zobowiązania	16 132	358
Aktywa netto, w tym:	168 103	5 333 538
przypadające na Grupę Meyra	84 051	5 333 538
przypadające na udziałowców mniejszościowych	84 051	-

Strata ze zbycia udziałów w kwocie 5 328 505 PLN została wykazana w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Strata ze zbycia spółek zależnych”.

14. Wartość firmy

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość firmy wyniosła 6 951 748 PLN i nie uległa zmianie w stosunku do okresu porównawczego. Wykazana wartość firmy powstała na skutek następujących zdarzeń:

- nabycie w 2011 roku 100% udziałów w spółkach Rehab Trade KFT i Rehab Trademark KFT (powstała wartość firmy wyniosła 4 630 992 PLN);
- nabycie w 2013 roku 100% udziałów w spółce MTB Poland sp. z o.o. (powstała wartość firmy wyniosła 2 320 756 PLN).

Wartości bilansowe wartości firmy przypisane do poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne:

	31.12.2017	31.12.2016
Rehab Trade KFT i Rehab Trademark KFT	4 630 992	4 630 992
MTB Poland Sp. z o.o.	2 320 756	2 320 756
Wartość firmy razem	6 951 748	6 951 748

W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy jest alokowana do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. W testach zakłada się, że ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne jest spółka. Wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustala się na podstawie wyliczeń wartości użytkowej. Podstawę do szacowania wartości użytkowej stanowią prognozy przyszłych przepływów pieniężnych.

Założenia do przeprowadzenia testów na utratę wartości:

- a) **Opis kluczowych założeń** - prognoza przepływów pieniężnych obejmuje okres 5 lat (2018-2022). W okresie tym oszacowane zostały przepływy pieniężne generowane przez spółki, zmiana zapotrzebowania na kapitał obrotowy oraz średni ważony koszt kapitału (WACC). Następnie projekcje przepływów pieniężnych, zostały zdyskontowane czynnikiem dyskontowym opartym na WACC (9,8% dla MTB oraz 10% dla Rehab). Otrzymane w ten sposób NPV pomniejszone o dług odsetkowy stanowi oszacowaną wartość analizowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne tj. spółek zależnych. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej (dynamika wzrostu w okresie rezydualnym wynosi odpowiednio 3% dla MTB oraz 2% dla Rehab).
- b) **Budżet na 2018** – prognozy danych roku 2018 zostały oparte na szczegółowych budżetach spółek, przyjętych przez Zarządy tych spółek. Założenia te oparte są na ocenie rynku wyrobów medycznych w zakresie rehabilitacji, ortopedii i profilaktyki dokonanej przez Zarząd, przewidywanego rozwoju oraz jego kierunku w kolejnych latach.
- c) **Wzrosty przychodów i kosztów w latach 2018-2022** – szacowany roczny wzrost przychodów ze sprzedaży na poziomie 3,0%-7,4% dla spółki Rehab oraz 19% dla spółki MTB, przy zbliżonym wzroście kosztów własnych sprzedaży. Prognozy te Zarząd opiera na informacjach z rynku od klientów, z wewnętrznej strategii alokacji zadań produkcyjnych oraz z kierunku rozwoju branży na danych rynkach. Taki poziom wzrostu przychodów to wypadkowa oczekiwań głównie w zakresie wzrostu rynku w segmencie rehabilitacji oraz w innych grupach wyrobów, które Grupa planuje wdrożyć.
- d) **Uzasadnienie przyjętej stopy dyskonta opartej na WACC** – szacunek WACC uwzględnia koszt kapitału własnego (10,9% dla MTB oraz 11,2% dla Rehab) oraz koszt kapitału obcego (w zależności od spółki, po uwzględnieniu efektu tarczy podatkowej). Koszt kapitału własnego zależy bezpośrednio od stopy wolnej od ryzyka (3,3% dla MTB na podstawie oprocentowania 10-letnich obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu i 2,1% dla Rehab na podstawie 10-letnich węgierskich obligacji rządowych) oraz premii za ryzyko (1,3% dla MTB oraz 2,2% dla Rehab) będącej szacunkiem Zarządu.

Na podstawie przeprowadzonych testów na utratę wartości, Grupa nie stwierdziła przesłanek do utworzenia odpisu aktualizującego – wyniki testu przewyższyły wartość bilansową testowanej wartości firmy.

Wrażliwość na zmiany założeń: W przypadku oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, Zarząd jest przekonany, iż żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia określonego powyżej nie spowoduje, że wartość bilansowa tego ośrodka znacząco przekroczy jego wartość odzyskiwalną.

15. Wartości niematerialne

2017	Prace rozwojowo- badawcze	Oprogramowanie komputerowe	Znaki towarowe, prawa autorskie i relacje z klientami	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Razem
Wartość brutto na 01.01.2017	18 452 337	2 101 105	66 805 624	1 681 631	-	89 040 697
Zwiększenia:	5 030 925	57 621	64 438	1 441 705	326 002	6 920 691
zakup	-	57 621	64 438	1 194 196	-	1 316 255
nakłady inwestycyjne	5 030 925	-	-	-	326 002	5 356 927
przyjęcie zadań inwestycyjnych do użytkowania	-	-	-	247 509	-	247 509
Zmniejszenia:	252 158	-	-	-	-	252 158
likwidacja	4 649	-	-	-	-	4 649
oddanie zadań inwestycyjnych do użytkowania	247 509	-	-	-	-	247 509
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-930 674	-11 596	-3 646 348	-91 028	-	-4 679 646
Wartość brutto na 31.12.2017	22 300 430	2 147 130	63 223 714	3 032 308	326 002	91 029 584
Skumulowane umorzenie na 01.01.2017	4 205 709	1 508 648	4 470 082	679 892	-	10 864 331
Zwiększenia:	2 741 428	315 925	1 391 576	215 175	-	4 664 104
bieżąca amortyzacja	2 741 428	315 925	1 391 576	215 175	-	4 664 104
Zmniejszenia:	4 649	-	-	-	-	4 649
likwidacja	4 649	-	-	-	-	4 649
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-223 707	-3 336	-262 919	-34 568	-	-524 530
Skumulowane umorzenie na 31.12.2017	6 718 781	1 821 237	5 598 739	860 499	-	14 999 256
Wartość netto na 01.01.2017	14 246 628	592 457	62 335 542	1 001 739	-	78 176 366
Wartość netto na 31.12.2017	15 581 649	325 893	57 624 975	2 171 809	326 002	76 030 328

2016	Prace rozwojowo- badawcze	Oprogramowanie komputerowe	Znaki towarowe, prawa autorskie i relacje z klientami	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Razem
Wartość brutto na 01.01.2016	12 067 100	1 908 181	50 206 003	1 294 575	-	65 475 859
Zwiększenia:	5 944 024	188 552	14 154 887	361 356	-	20 648 819
zakup	-	185 470	2 595	361 356	-	549 421
nakłady inwestycyjne	5 018 969	-	-	-	-	5 018 969
nabycie jednostki zależnej	925 055	3 082	14 152 292	-	-	15 080 429
Zmniejszenia:	3 925	-	-	14 194	-	18 119
likwidacja	-	-	-	14 034	-	14 034
pozostałe	3 925	-	-	160	-	4 085
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	445 138	4 372	2 444 734	39 894	-	2 934 138
Wartość brutto na 31.12.2016	18 452 337	2 101 105	66 805 624	1 681 631	-	89 040 697
Skumulowane umorzenie na 01.01.2016	1 953 383	1 188 439	2 754 661	557 884	-	6 454 367
Zwiększenia:	2 180 060	319 517	1 599 679	113 038	-	4 212 294
bieżąca amortyzacja	2 180 060	319 517	1 599 679	113 038	-	4 212 294
Zmniejszenia:	-	-	-	14 034	-	14 034
likwidacja	-	-	-	14 034	-	14 034
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	72 266	692	115 742	23 004	-	211 704
Skumulowane umorzenie na 31.12.2016	4 205 709	1 508 648	4 470 082	679 892	-	10 864 331
Wartość netto na 01.01.2016	10 113 717	719 742	47 451 342	736 691	-	59 021 492
Wartość netto na 31.12.2016	14 246 628	592 457	62 335 542	1 001 739	-	78 176 366

Prace rozwojowo-badawcze są prowadzone przez Grupę w celu rozszerzenia oferowanego asortymentu, co będzie miało wpływ na zwiększenie przychodów. Prace rozwojowe, które prowadzi Grupa są oparte na dotychczasowej wiedzy uzyskanej w wyniku działalności badawczej, w celu wytworzenia nowych lub udoskonalenia istniejących materiałów, wyrobów, urządzeń, procesów lub metod. Wartość nakładów poniesionych na prace rozwojowo-badawcze w trakcie roku 2017 wyniosła 5 030 925 PLN, natomiast w roku 2016 wartość nakładów wynosiła 5 018 969 PLN.

Test na utratę wartości

Grupa Meyra przeprowadziła test na utratę wartości marki Meyra (o nieokreślonym okresie użytkowania) oraz marki Richter i relacji z klientami (z uwagi na wystąpienie przesłanek o utracie wartości). Poniżej zaprezentowano wartości księgowe wspomnianych wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2017r.:

- marka Meyra – 19 923 810 PLN;
- marka Richter - 6 595 923 PLN;
- relacje z klientami - 30 986 737 PLN.

Dla celów wyceny znaków towarowych Grupa stosuje model analogiczny do modelu stosowanego dla wartości firmy (nota 14). Poniżej zaprezentowano przyjęte założenia:

- Opis kluczowych założeń** - prognoza przepływów pieniężnych obejmuje okres 5 lat (2018-2022). W okresie tym oszacowane zostały przepływy pieniężne generowane przez spółki, zmiana zapotrzebowania na kapitał obrotowy oraz średni ważony koszt kapitału (WACC). Następnie projekcje przepływów pieniężnych, zostały zdyskontowane czynnikiem dyskontowym opartym na WACC (6,7%). Otrzymane w ten sposób NPV pomniejszone o dług odsetkowy stanowi oszacowaną wartość analizowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne tj. spółek zależnych. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej (dynamika wzrostu w okresie rezydualnym wynosi 2%).
- Budżet na 2018** – prognozy danych roku 2018 zostały oparte na szczegółowych budżetach spółek, przyjętych przez Zarządy tych spółek. Założenia te oparte są na ocenie rynku wyrobów medycznych w zakresie rehabilitacji, ortopedii i profilaktyki dokonanej przez Zarząd, przewidywanego rozwoju oraz jego kierunku w kolejnych latach.
- Wzrosty przychodów i kosztów w latach 2018-2022** – szacowany roczny wzrost przychodów ze sprzedaży na poziomie 6,6%-10,6% dla spółki Meyra oraz 17%-25% dla linii produktowej Richter, przy zbliżonym wzroście kosztów własnych sprzedaży. Prognozy te Zarząd opiera na informacjach z rynku od klientów, z ogólnych tendencji w społeczeństwie oraz z kierunku rozwoju branży na danych rynkach. Taki poziom wzrostu przychodów to wypadkowa oczekiwań głównie w zakresie wzrostu rynku w segmencie rehabilitacji oraz w innych grupach wyrobów, które Grupa planuje wdrożyć.
- Uzasadnienie przyjętej stopy dyskonta opartej na WACC** – szacunek WACC dla Meyra GmbH i Richter R.M.S. GmbH uwzględnia koszt kapitału własnego na poziomie 8,8% oraz koszt kapitału obcego na poziomie 4,7% (po uwzględnieniu efektu tarczy podatkowej). Koszt kapitału własnego zależy m.in. od stopy wolnej od ryzyka na poziomie 1,0% reprezentującej rentowność 10-letnich niemieckich obligacji rządowych. Zastosowany na potrzeby oszacowania WACC współczynnik Beta na poziomie 1,31 reprezentuje wartość charakterystyczną dla podmiotów działających w sektorze Healthcare products oraz uwzględnia czynniki specyficzne dla Meyra GmbH i Richter R.M.S. GmbH tj. strukturę kapitału oraz poziom stopy podatku dochodowego.

Na podstawie przeprowadzonych testów na utratę wartości, Grupa nie stwierdziła przesłanek do utworzenia odpisu aktualizującego – wyniki testu przewyższyły wartość bilansową testowanych wartości niematerialnych.

W ocenie Zarządu pozostałe wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania posiadane przez Grupę są w pełni odzyskiwalne w kolejnych okresach i nie wystąpiły przesłanki do tego aby poddawać je testom na trwałą utratę wartości.

Wrażliwość na zmiany założeń: W przypadku oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, Zarząd jest przekonany, iż żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia określonego powyżej nie spowoduje, że wartość bilansowa tego ośrodka znacząco przekroczy jego wartość odzyskiwalną.

16. Rzeczowe aktywa trwałe

2017	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto na 01.01.2017	5 670 063	15 197 227	13 628 884	11 319 264	2 289 933	334 786	48 440 157
Zwiększenia:	-	13 278	1 352 157	2 452 490	223 923	27 166	4 069 014
zakup	-	13 278	1 347 930	2 357 239	213 834	-	3 932 281
pozostałe	-	-	4 227	95 251	10 089	27 166	136 733
Zmniejszenia:	-	213 577	685 505	1 394 225	29 402	17 825	2 340 534
sprzedaż	-	-	579 317	1 229 659	13 337	-	1 822 313
likwidacja	-	50 763	-	-	3 308	-	54 071
sprzedaż spółki zależnej	-	114 544	37 291	164 566	-	-	316 401
pozostałe	-	48 270	68 897	-	12 757	17 825	147 749
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-258 305	-402 909	-604 319	-351 689	-55 869	-17 569	-1 690 660
Wartość brutto na 31.12.2017	5 411 758	14 594 019	13 691 217	12 025 840	2 428 585	326 558	48 477 977
Skumulowane umorzenie na 01.01.2017	-	3 918 959	7 647 342	5 413 901	1 397 478	-	18 377 680
Zwiększenia:	-	646 634	2 154 545	2 078 849	291 360	-	5 171 388
bieżąca amortyzacja	-	646 634	2 141 788	2 078 849	291 360	-	5 158 631
pozostałe	-	-	12 757	-	-	-	12 757
Zmniejszenia:	-	101 011	431 866	1 104 339	22 985	-	1 660 201
sprzedaż	-	-	397 982	1 033 588	6 920	-	1 438 490
likwidacja	-	14 016	-	-	3 308	-	17 324
sprzedaż spółki zależnej	-	54 408	33 884	70 751	-	-	159 043
pozostałe	-	32 587	-	-	12 757	-	45 344
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-92 287	-284 228	-146 883	-18 023	-	-541 421
Skumulowane umorzenie na 31.12.2017	-	4 372 295	9 085 793	6 241 528	1 647 830	-	21 347 446
Wartość netto na 01.01.2017	5 670 063	11 278 268	5 981 542	5 905 363	892 455	334 786	30 062 477
Wartość netto na 31.12.2017	5 411 758	10 221 724	4 605 424	5 784 312	780 755	326 558	27 130 531

2016	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto na 01.01.2016	5 504 221	14 583 951	11 727 019	9 052 599	1 677 830	42 797	42 588 417
Zwiększenia:	-	378 390	2 227 877	3 536 051	588 645	323 598	7 054 561
zakup	-	378 390	2 082 038	3 536 051	560 619	301 606	6 858 704
nabycie jednostki zależnej	-	-	138 260	-	-	-	138 260
pozostałe	-	-	7 579	-	28 026	21 992	57 597
Zmniejszenia:	-	17 797	690 128	1 500 286	21 747	35 412	2 265 370
sprzedaż	-	-	468 673	1 460 581	1 944	-	1 931 198
likwidacja	-	-	221 455	39 705	19 803	-	280 963
pozostałe	-	17 797	-	-	-	35 412	53 209
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	165 842	252 683	364 116	230 900	45 205	3 803	1 062 549
Wartość brutto na 31.12.2016	5 670 063	15 197 227	13 628 884	11 319 264	2 289 933	334 786	48 440 157
Skumulowane umorzenie na 01.01.2016	-	3 215 506	5 885 506	4 379 945	1 175 538	-	14 656 495
Zwiększenia:	-	657 511	2 039 733	1 887 036	230 591	-	4 814 871
bieżąca amortyzacja	-	657 511	2 039 733	1 887 036	230 591	-	4 814 871
Zmniejszenia:	-	-	447 238	958 442	19 339	-	1 425 019
sprzedaż	-	-	238 665	945 207	414	-	1 184 286
likwidacja	-	-	208 573	13 235	18 925	-	240 733
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	45 942	169 341	105 362	10 688	-	331 333
Skumulowane umorzenie na 31.12.2016	-	3 918 959	7 647 342	5 413 901	1 397 478	-	18 377 680
Wartość netto na 01.01.2016	5 504 221	11 368 445	5 841 513	4 672 654	502 292	42 797	27 931 922
Wartość netto na 31.12.2016	5 670 063	11 278 268	5 981 542	5 905 363	892 455	334 786	30 062 477

Wartość bilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosiła 4 224 078 PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 5 294 160 PLN). Na aktywach użytkowanych na mocy umów leasingowych oraz umów dzierżawy z opcją zakupu został ustanowiony zastaw pod zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu.

Grunty i budynki o wartości bilansowej 13 391 512 PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 14 454 126 PLN) objęte są hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 41).

17. Inwestycje

	31.12.2017	31.12.2016
Pożyczki udzielone	428 474	377 490
Udziały i akcje	4	4
Inwestycje razem, w tym:	428 478	377 494
- długoterminowe	267 849	39 004
- krótkoterminowe	160 629	338 490

Grupa na dzień 31 grudnia 2017 roku udzieliła niżej wymienionych pożyczek:

Pożyczkobiorca	Data zawarcia umowy	Data spłaty	Warunki	Saldo pożyczki z odsetkami
Paweł Robak	10.05.2010	30.06.2019	WIBOR 1M + marża	142 851
Michał Perner	08.11.2004	30.06.2019	oprocentowanie stałe	97 994
Life Point Sp.z o.o.	30.12.2013	31.03.2021	oprocentowanie stałe	56 396
Marmed Health Care Sp. z o.o.	01.12.2014	31.12.2017	WIBOR 1M + marża	104 467
Inne				26 766
Razem, w tym:				428 474
- długoterminowe				267 845
- krótkoterminowe				160 629

Grupa na dzień 31 grudnia 2016 roku udzieliła niżej wymienionych pożyczek:

Pożyczkobiorca	Data zawarcia umowy	Data spłaty	Warunki	Saldo pożyczki z odsetkami
Paweł Robak	10.05.2010	31.12.2017	WIBOR 1M + marża	137 241
Michał Perner	08.11.2004	30.06.2015	oprocentowanie stałe	97 285
Life Point Sp.z o.o.	30.12.2013	31.03.2021	oprocentowanie stałe	86 541
Cyprian Kornacki	12.12.2016	13.08.2017	WIBOR 6M + marża	40 075
Inne				16 348
Razem, w tym:				377 490
- długoterminowe				39 000
- krótkoterminowe				338 490

18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31.12.2017	31.12.2016
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	31 672	415
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	31 299 425	24 160 100
Pozostałe należności od jednostek powiązanych	337 041	353 351
Pozostałe należności od pozostałych jednostek	4 793 491	4 717 501
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (netto)	36 461 629	29 231 367
Odpis aktualizujący wartość należności	430 425	483 452
Należności ogółem (brutto)	36 892 054	29 714 819

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi zostały przedstawione w nocie 43.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności są prezentowane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego, gdy istnieje ryzyko nieodzyskania należności. W przypadku należności o krótkim terminie zapadalności Grupa wycenia je w kwocie wymagającej zapłaty. Gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest dyskontowana przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość księgową należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

W trakcie roku obrotowego dokonano następujących zmian odpisu aktualizującego wartość należności:

<i>Odpisy aktualizujące wartość należności</i>	2017	2016
Stan na początek okresu	483 452	402 124
Zwiększenia	57 795	163 445
Zmniejszenia	104 674	86 132
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-6 148	4 015
Stan odpisów aktualizujących wartość należności na koniec okresu	430 425	483 452

Analiza wiekowa należności netto z tytułu dostaw i usług:

	31.12.2017	31.12.2016
Nieprzeterminowane	22 247 276	17 759 681
<3 miesiące	5 456 915	3 582 259
<6 miesięcy	973 543	542 171
<12 miesięcy	943 395	2 108 759
> 1 roku	1 709 968	167 645
Suma	31 331 097	24 160 515

19. Wartość godziwa aktywów finansowych

Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych na bieżąco w wartości godziwej

Na dzień 31 grudnia 2017r. oraz w okresie porównywalnym nie wystąpiły w bilansie instrumenty finansowe wyceniane na bieżąco do wartości godziwej, klasyfikowane do poziomów 1, 2 i 3.

Wartość godziwa aktywów finansowych, które nie są wyceniane na bieżąco w wartości godziwej (ale wymagane są ujawnienia o wartościach godziwych)

Stan na dzień 31 grudnia 2017r.:

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Nadwyżka wartości bilansowej nad godziwą
<i>Pożyczki udzielone i należności własne</i>			
Pożyczki	428 474	428 474	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	36 461 629	36 461 629	-
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach, inne aktywa pieniężne	6 505 502	6 505 502	-
Razem	43 395 605	43 395 605	-

Stan na dzień 31 grudnia 2016r.:

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Nadwyżka wartości bilansowej nad godziwą
<i>Pożyczki udzielone i należności własne</i>			
Pożyczki	377 490	377 490	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	29 231 367	29 231 367	-
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach, inne aktywa pieniężne	18 601 296	18 601 296	-
Razem	48 210 153	48 210 153	-

Wartość godziwa instrumentów finansowych, które nie są na bieżąco wyceniane w wartości godziwej, jakie Grupa posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanej w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych za poszczególne lata z następujących powodów:

- w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny (należności z tytułu dostaw i usług, udzielone pożyczki, środki pieniężne);
- instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych (dotyczy oprocentowanych należności oraz udzielonych pożyczek, dla których oprocentowanie ustalane jest w oparciu o warunki rynkowe).

20. Zapasy

	31.12.2017	31.12.2016
Materiały	22 887 495	21 788 861
Towary	28 944 508	23 071 068
Produkcja w toku (wg kosztu wytworzenia)	6 893 838	5 567 399
Produkty gotowe	13 751 876	11 401 507
Zapasy ogółem według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	72 477 717	61 828 835

W trakcie roku obrotowego dokonano następujących zmian odpisu aktualizującego wartość zapasów:

	2017	2016
Stan na początek okresu	3 708 301	3 684 090
Zwiększenia	1 837 077	606 689
Zmniejszenia	982 231	692 302
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-127 792	109 824
Stan odpisów aktualizujących wartość zapasów na koniec okresu	4 435 355	3 708 301

Szczegóły dotyczące zabezpieczeń kredytów lub pożyczek ustanowionych na zapasach zostały opisane w nocie 41.

21. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	31.12.2017	31.12.2016
Środki pieniężne w banku i kasie	6 194 741	18 457 807
Inne środki pieniężne	310 761	143 489
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6 505 502	18 601 296

Na dzień 31 grudnia 2016r. Grupa posiadała niewykorzystane środki pieniężne w wysokości 13 798 804 PLN, pochodzące z emisji obligacji serii C i D. Środki te zostały wykorzystane w trakcie 2017 roku częściowo w celu przeprowadzenia restrukturyzacji pracowniczej w spółce zależnej Meyra GmbH oraz w celu przedterminowego wykupu części obligacji serii C (nota 30).

Wolne środki pieniężne zgromadzone są na rachunkach bankowych i inwestowane są w formie lokat terminowych oraz overnight. Grupa uzyskuje głównie oprocentowanie zmienne od zgromadzonych środków pieniężnych.

Środki pieniężne w banku i w kasie są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

22. Informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Struktura środków pieniężnych przyjętych do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zaprezentowana została w nocie 21.

Dodatkowe informacje do wybranych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych:

	31.12.2017	31.12.2016
Zmiana stanu zapasów		
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	-10 648 882	-2 277 120
- włączenie do konsolidacji nabytych spółek	-	1 711 108
- wyłączenie z konsolidacji sprzedanych spółek	-383 610	-
- inne	-2 117	-9 550
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	-11 034 609	-575 562
Zmiana stanu należności		
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	-8 124 527	-4 829 345
- włączenie do konsolidacji nabytych spółek	-	941 203
- wyłączenie z konsolidacji sprzedanych spółek	-5 971 898	-
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	-14 096 425	-3 888 142
Zmiana stanu pozostałych aktywów		
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	-298 816	-104 351
- włączenie do konsolidacji nabytych spółek	-	225 337
- wyłączenie z konsolidacji sprzedanych spółek	-24 910	-
- inne	18 545	-27 821
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	-305 181	93 165
Zmiana stanu zobowiązań		
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	12 978 354	-1 988 553
- zmiana stanu zobowiązań finansowych	229 061	-883 914
- wyłączenie z konsolidacji sprzedanych spółek	1 845 220	-
- inne	-162 020	6 796
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	14 890 615	-2 865 671
Zmiana stanu rezerw		
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	1 734 529	5 885 821
- włączenie do konsolidacji nabytych spółek	-	-4 886 099
- wyłączenie z konsolidacji sprzedanych spółek	31 473	-
- inne	36 916	-
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	1 802 918	999 722
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	-241 115	-4 922 837
- włączenie do konsolidacji nabytych spółek	-	-636 531
- wyłączenie z konsolidacji sprzedanych spółek	4 149	-
Wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	-236 966	-5 559 368

23. Pozostałe aktywa niefinansowe

	31.12.2017	31.12.2016
Koszty ubezpieczeń	224 654	183 135
Koszty mediów	167 282	144 762
Koszty udziału w targach	162 474	92 577
Opłaty bankowe	70 238	128 325
Koszty utrzymania IT	61 544	26 857
Koszt najmu lokali	123 047	-
Inne	170 855	124 167
Pozostałe aktywa niefinansowe razem, w tym:	980 094	699 823
- długoterminowe	123 047	-
- krótkoterminowe	857 047	699 823

24. Kapitał podstawowy oraz pozostałe kapitały

Kapitał podstawowy według stanu na dzień bilansowy:

	31.12.2017	31.12.2016
Liczba akcji	2 684 775	1 789 617
Wartość nominalna akcji	1,00	1,00
Kapitał podstawowy	2 684 775	1 789 617

W dniu 18 stycznia 2017r. Zarząd Spółki podjął uchwałę o zmianie księgi akcyjnej, w związku z zawiadomieniem Spółki o zmianach w prawie własności następujących akcjonariuszy:

- Michała Perner, Mariusza Smeli oraz Tadeusza Baczyńskiego, w stosunku do wszystkich posiadanych przez nich akcji;
- Mariusza Stępnia, w stosunku do 6 364 posiadanych przez niego akcji.

Własność wyżej wymienionych akcji została przeniesiona na rzecz spółki Rapidre B.V. z siedzibą w Amsterdamie (Holandia), Schiphol Boulevard 347, 188 BJ, Schiphol.

W dniu 26 lipca 2017r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki. Podwyższenie kapitału do kwoty 2 684 775 PLN nastąpiło poprzez emisję 895 158 zwykłych akcji imiennych serii K, o wartości nominalnej 1 PLN każda, za cenę emisyjną w wysokości 12,40 PLN za akcję. Akcje zostały objęte w następujący sposób:

- 663 553 akcji zostało objętych przez Coöperatief Avallon MBO U.A. za łączną cenę emisyjną 8 228 058 PLN;
- 5 121 akcji zostało objętych przez Avallon Sp. z o.o. za łączną cenę emisyjną 63 500 PLN;
- 158 706 akcji zostało objętych przez Euro Choice IV Coöperatief U.A. za łączną cenę emisyjną 1 967 955 PLN;
- 20 162 akcji zostało objętych przez Pear Malta Ltd. za łączną cenę emisyjną 250 008 PLN;
- 47 616 akcji zostało objętych przez Rapidre B.V. za łączną cenę emisyjną 590 438 PLN.

Podwyższony kapitał zakładowy został w całości pokryty wkładami pieniężnymi o łącznej wartości 11 099 959 PLN. Nadwyżka wpłacona tytułem ceny emisyjnej ponad wartość nominalną akcji w kwocie 10 204 801 PLN zostanie przekazana na kapitał zapasowy Spółki tytułem agio.

Struktura akcjonariatu według stanu na dzień 31 grudnia 2017r.:

Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji danego rodzaju		Wartość nominalna	Procentowy udział w kapitale	Procentowy udział w głosach
	Zwykłe	Nieme			
Coöperatief Avallon MBO U.A.	1 634 344	34 582	1 668 926	62,16%	69,87%
Euro Choice IV Coöperatief U.A .	303 086	287 896	590 982	22,01%	12,96%
Rapidre B.V.	361 141	-	361 141	13,45%	15,44%
Avallon Sp. z o.o.	14 199	23 343	37 542	1,40%	0,61%
Pear Malta Ltd	20 162	-	20 162	0,75%	0,86%
Mariusz Stępień	6 022	-	6 022	0,22%	0,26%
Razem	2 338 954	345 821	2 684 775	100,00%	100,00%

W zakresie dywidendy, akcje nieme uprawniają do 160% wartości dywidendy przysługującej z akcji zwykłych. Akcjonariuszowi, któremu nie wypłacono w pełni albo częściowo dywidendy w danym roku obrotowym, przysługuje wyrównanie z zysku w następnych latach, nie później jednak niż w ciągu kolejnych trzech lat obrotowych.

Akcje nieme korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia przed akcjami zwykłymi w zakresie dywidendy. Uprzywilejowanie akcji dotyczy zarówno wysokości dywidendy (160%) jak i pierwszeństwa w zaspokojeniu z dywidendy.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest z:

- podziału zysku,
- nadwyżki ceny emisyjnej akcji ponad wartość nominalną,

i wykorzystywany zgodnie ze statutem lub umową jednostek Grupy Kapitałowej. Wartość kapitału zapasowego Grupy na dzień 31 grudnia 2017r. wynosiła 67 901 041 PLN.

Zyski zatrzymane/niepokryte straty i ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zyski zatrzymane Grupy na dzień 31 grudnia 2017 wyniosły 1 340 617 PLN.

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy. Są to:

- a) zyski/ straty zatrzymane spółek zależnych przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej,
- b) równowartość 8% statutowego odpisu z zysku na kapitał oraz pozostałych odpisów dokonywanych na podstawie obowiązujących zapisów w umowach spółek zależnych.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Zgodnie z warunkami wyemitowanych przez Meyra Group S.A. obligacji, wypłata przez emitenta dywidendy uprawnia obligatariuszy do żądania wcześniejszego wykupu obligacji. W ocenie Zarządu warunek ten stanowi ograniczenie wypłaty dywidendy przez jednostkę dominującą w okresie do terminu wykupu obligacji tj. do 29 marca 2021r.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

Zarówno w roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku jak i w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku podmiot dominujący nie wypłacał dywidendy.

25. Udziały niedające kontroli

	2017	2016
Saldo na początek okresu	4 596 358	290 930
Udział w zyskach w ciągu roku	-212 985	-605 802
Nabycie spółki zależnej Richter R.M.S. GmbH	-	4 451 901
Sprzedaż spółki zależnej Marmed Health Care Sp. z o.o.	-84 051	-
Podwyższenie kapitału	-	115 000
Opcje menadżerskie	-	344 329
Saldo udziałów niedających kontroli na koniec okresu	4 299 322	4 596 358

W trakcie okresu sprawozdawczego zmiana kapitału mniejszości dotyczyła sprzedaży posiadanych udziałów w spółce zależnej Marmed Health Care Sp. z o.o. oraz udziałów w zyskach/stratach roku 2017 spółek zależnych, które posiadają udziałowców mniejszościowych.

Najistotniejszą wartość udziałów niekontrolujących na dzień 31 grudnia 2017r. stanowią udziały niekontrolujące spółki Richter R.M.S. GmbH nabytej przez Grupę w trakcie roku 2016. Skrócone informacje finansowe dla Richter R.M.S. GmbH przedstawia tabela:

	30.04.2017
	Richter R.M.S. GmbH
Udział niekontrolujący (w %)	46,5%
Udział niekontrolujący na koniec okresu sprawozdawczego	3 667 900
Wynik finansowy przypisany udziałom niekontrolującym	-162 347
Aktywa trwałe	14 465 180
Aktywa obrotowe	810 874
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 683 267
Zobowiązania długoterminowe	793 322
Zobowiązania krótkoterminowe	1 383 147
Przychody	452 817
Wynik finansowy netto	-349 134

W związku z toczącym się w trakcie roku obrotowego 2017 procesem sądowym, wytoczonym przez udziałowców mniejszościowych spółki Richter R.M.S. GmbH („Richter”) przeciwko spółce Meyra GmbH (nota 42), Grupa utraciła na czas trwania sporu dostęp do danych finansowych Richter. Do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa nie otrzymała sprawozdania finansowego Richter wg stanu na dzień 31 grudnia 2017r. Z tego powodu do konsolidacji przyjęto dane finansowe Richter wg ostatniego zaraportowanego Grupie stanu, tj. wg stanu na dzień 30 kwietnia 2017r.

W okresie od kwietnia do grudnia 2017r. Richter nie prowadził działalności produkcyjnej oraz sprzedaży – działalność ta została przeniesiona do spółki Meyra GmbH. Na tej podstawie Zarząd stwierdza, że przyjęcie do konsolidacji danych finansowych Richter wg stanu na dzień 30 kwietnia 2017r. nie powoduje istotnego zniekształcenia w prezentowanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

26. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

27. Zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą obligacje, kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego, środki pieniężne, oraz lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko kredytowe, ryzyko związane z płynnością, ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko walutowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Ryzyko kredytowe

Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe rozumiane jako ryzyko, że dłużnicy nie wywiążą się ze swoich zobowiązań i tym samym spowodują poniesienie strat przez Grupę. Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe wynosi 36 890 103 PLN na dzień bilansowy i zostało oszacowane jako wartość bilansowa należności handlowych i udzielonych pożyczek.

Zdaniem Zarządu Spółki nie występuje znacząca koncentracja ryzyka kredytowego, gdyż Grupa świadczy usługi dla wielu podmiotów gospodarczych. Grupa podejmuje działania mające na celu ograniczenie ryzyka kredytowego, polegające na sprawdzaniu wiarygodności odbiorców, monitorowaniu sytuacji odbiorcy oraz ubezpieczaniu należności handlowych. Uwzględniając powyższe, w ocenie Zarządu, ryzyko kredytowe zostało ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym poprzez utworzenie odpisów aktualizujących, których wyszczególnienie jest zawarte w nocie 18. Ryzyko kredytowe związane z depozytami bankowymi, instrumentami pochodnymi i innymi inwestycjami uznaje się za nieistotne, ponieważ Grupa zawarła transakcje z instytucjami o ugruntowanej pozycji finansowej.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Ryzyko związane z płynnością

Grupa jest narażona na ryzyko utraty płynności, rozumiane jako ryzyko utraty zdolności do regulowania zobowiązań w określonych terminach. Ryzyko wynika z potencjalnego ograniczenia dostępu do rynków finansowych, co może skutkować brakiem możliwości pozyskania nowego finansowania lub refinansowania swojego zadłużenia. Dodatkowo w wyniku ewentualnego naruszenia przewidzianych w umowach kredytowych kowenantów finansowych dojść może do przedwczesnego wypowiedzenia tych umów lub pogorszenia warunków kredytowania.

W ocenie Zarządu Spółki, zewnętrzne źródła finansowania, skutecznie przeprowadzona restrukturyzacja w spółce zależnej Meyra GmbH oraz sukcesywnie zwiększany udział Grupy w rynku zarówno w Polsce jak i w

Niemczech powodują, że ryzyko utraty płynności należy ocenić jako nieznaczne. Dodatkowo Zarząd Spółki planuje przedłużenie umów kredytowych, których termin płatności przypada na rok 2018.

W ramach zarządzania płynnością dokonywane są następujące czynności:

- bieżący monitoring przepływów pieniężnych spółek Grupy Meyra;
- opracowanie strategii w zakresie zapewnienia źródeł finansowania Grupy Meyra oraz polityki w zakresie współpracy z bankami;
- bieżący monitoring wykorzystania wszystkich zewnętrznych źródeł finansowania w Grupie, w tym w szczególności w zakresie utrzymania koniecznych rezerw płynnościowych oraz efektywności wykorzystania tych źródeł;
- bieżący nadzór nad wszelkimi umowami w zakresie zewnętrznych źródeł finansowania;
- opracowywanie i wdrażanie nowych programów w zakresie pozyskiwania finansowania Grupy Meyra.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Zobowiązania o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty według stanu na dzień 31 grudnia 2017:

	Do 30 dni	Od 30 do 90 dni	Od 90 do 365 dni	Od 365 dni do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	23 382 895	3 868 496	3 022 097	-	-	30 273 488
Kredyty i pożyczki	47 105	1 452 125	42 057 922	566 044	-	44 123 196
Zobowiązania z tytułu obligacji	-	1 028 594	-	43 574 333	-	44 602 927
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	315 153	407 175	1 373 821	2 023 792	-	4 119 941
Razem	23 745 153	6 756 390	46 453 840	46 164 169	-	123 119 552

Zobowiązania o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty według stanu na dzień 31 grudnia 2016:

	Do 30 dni	Od 30 do 90 dni	Od 90 do 365 dni	Od 365 dni do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	13 210 410	4 067 701	139 469	-	-	17 417 580
Kredyty i pożyczki	109 769	110 833	23 379 831	16 827 487	97 447	40 525 367
Zobowiązania z tytułu obligacji	-	1 110 346	-	50 345 209	-	51 455 555
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	118 739	231 949	1 263 624	2 722 832	-	4 337 144
Razem	13 438 918	5 520 829	24 782 924	69 895 528	97 447	113 735 646

Ryzyko stopy procentowej

Grupa posiada zobowiązania z tytułu obligacji oraz kredytów dla których odsetki liczone są na bazie zmiennej stopy procentowej, w związku z czym występuje ryzyko wzrostu tych stóp w stosunku do momentu zawarcia umowy. Ponadto Grupa lokuje wolne środki pieniężne w inwestycje o zmiennej stopie co powoduje zmniejszenie zysków z inwestycji w sytuacji spadku stóp procentowych. Informacje o aktywach i zobowiązaniach narażonych na ryzyko stopy procentowej zostały przedstawione w notach 17, 30 oraz 0.

Z uwagi na nieznaczne wahania stóp procentowych w minionych okresach, jak również na brak przewidywań gwałtownych zmian stóp procentowych w kolejnych okresach sprawozdawczych Grupa nie stosowała zabezpieczeń stóp procentowych, uznając że ryzyko stopy procentowej nie jest znaczące.

Niezależnie od obecnej sytuacji Grupa monitoruje stopień narażenia na ryzyko stopy procentowej oraz prognozy stóp procentowych i nie wyklucza podjęcia działań zabezpieczających w przyszłości.

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów.

Poniżej została przedstawiona analiza wrażliwości pokazująca wpływ potencjalnie możliwej zmiany stóp procentowych na wynik finansowy.

Należności odsetkowe oparte na zmiennej stopie procentowej:

Potencjalna możliwa zmiana stóp procentowych	+/- 0,50p.p.	+/- 1,0p.p.	+/-1,5p.p.
Wpływ na wynik netto w bieżącym okresie sprawozdawczym	+/- 1 002	+/- 2 473	+/- 3 710
Wpływ na wynik netto w poprzednim okresie sprawozdawczym	+/- 718	+/- 1 436	+/- 2 154

Zobowiązania odsetkowe oparte na zmiennej stopie procentowej:

Potencjalna możliwa zmiana stóp procentowych	+/- 0,50p.p.	+/- 1,0p.p.	+/-1,5p.p.
Wpływ na wynik netto w bieżącym okresie sprawozdawczym	-/+ 125 059	-/+ 250 119	-/+ 375 178
Wpływ na wynik netto w poprzednim okresie sprawozdawczym	-/+ 149 356	-/+ 298 712	-/+ 448 068

Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na ryzyko walutowe w nieznacznym stopniu, ponieważ zdecydowana większość należności i zobowiązań jest wyrażona w walucie obiegowej danego kraju i zostanie zrealizowana w tej samej walucie. Dlatego Grupa rozpoznaje ryzyko walutowe jedynie w zakresie transakcji, które zostały wyrażone w walucie różniącej się od waluty funkcjonalnej danej spółki.

Ryzyko walutowe wiąże się głównie ze zmianami poziomu kursu EUR i USD. Ekspozycja na ryzyko związane z walutami innymi niż wymienione nie jest istotna.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017r. należności w walucie wynosiły 2 305 789 PLN, co stanowiło 6% ogółu należności z tytułu dostaw i usług. W okresie porównawczym na 31 grudnia 2016r. wartości te wynosiły odpowiednio 2 591 567 PLN i 9%.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017r. zobowiązania w walucie wynosiły 5 022 785 PLN, co stanowiło 17% ogółu zobowiązań z tytułu dostaw i usług. W okresie porównawczym wg stanu na 31 grudnia 2016r. wartości te wynosiły odpowiednio 4 097 597 PLN i 24%.

Dane na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego

	USD	EUR
Należności z tytułu dostaw i usług	25 234	531 766
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	758 555	571 107

Dane na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego

	USD	EUR
Należności z tytułu dostaw i usług	40 795	547 263
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	467 527	484 552

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe w bieżącym okresie sprawozdawczym

	Wpływ na wynik netto PLN	
	zmiana kursu USD	zmiana kursu EUR
Wzrost kursu walutowego - 10%	-206 786	-13 291
Spadek kursu walutowego - 10%	206 786	13 291

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe w poprzednim okresie sprawozdawczym

	Wpływ na wynik netto PLN	
	zmiana kursu USD	zmiana kursu EUR
Wzrost kursu walutowego - 10%	-144 459	22 472
Spadek kursu walutowego - 10%	144 459	-22 472

W zakresie zarządzania ryzykiem walutowym spółka zależna MDH Sp. z o.o. prowadzi bieżący monitoring rynku walutowego i podejmuje decyzje o zakupie waluty potrzebnej do uregulowania płatności z przyszłą datą dostawy (transakcje zakupu Forward). Opis przyjętej rachunkowości zabezpieczeń przedstawiony został w nocie 28.

Z uwagi na stosunkowo niewielkie ryzyko walutowe, w porównaniu ze skalą obrotów Grupy Kapitałowej, w pozostałych podmiotach Grupy ryzyko to nie jest obecnie zabezpieczane. W zależności od sytuacji na rynku, która jest w sposób ciągły monitorowana, nie wyklucza się wykorzystania transakcji zabezpieczających ryzyko kursowe w przyszłości.

28. Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka zależna MDH Sp. z o.o. zabezpiecza zmienność przepływów pieniężnych wynikających z płatności zaliczek/przedpłat i faktur związanych z zakupem towarów od dostawców zagranicznych, wyrażonych w USD, za pomocą kontraktów FX Forward. Zabezpieczane jest ryzyko walutowe i stopy procentowej w rozumieniu punktów swap.

Efektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest ujmowana w innych dochodach całkowitych. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest prezentowana w wyniku finansowym. W momencie ujęcia towaru, kwota ujęta w innych dochodach całkowitych proporcjonalnie do ujmowanego towaru, jest wyłączana z kapitału i ujmowana jako korekta wartości początkowej ujmowanych zapasów.

Pozycja zabezpieczana generowała przepływy pieniężne w ciągu roku 2016. Przy czym do dnia 31 grudnia 2016r. nie wszystkie towary zostały jeszcze ujęte na zapasach, przez co część kwoty pozostawała w innych dochodach całkowitych. Wpływ poszczególnych pozycji na rachunek zysków i strat poprzez sprzedaż towarów miał miejsce w trakcie roku 2017.

Zmiany kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń:

	2017	2016
Saldo na początek okresu	96 978	-
Odroczenie zmian wartości godziwej	-	207 842
Przeniesienie na zapasy	-96 978	-110 864
Saldo kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń na koniec okresu	-	96 978

Dla kontraktów FX Forward zawieranych w roku 2017 spółka zależna podjęła decyzję o niestosowaniu rachunkowości zabezpieczeń.

29. Zysk (strata) na akcję

	2017	2016
Podstawowy zysk (strata) na akcję:		
Z działalności kontynuowanej	-6,11	-3,00
Z działalności zaniechanej	0,00	0,00
Podstawowy zysk (strata) na akcję ogółem	-6,11	-3,00
Zysk (strata) rozwodniony na akcję:		
Z działalności kontynuowanej	-6,11	-3,00
Z działalności zaniechanej	0,00	0,00
Zysk (strata) rozwodniony na akcję ogółem	-6,11	-3,00

Zysk (strata) i średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku (straty) podstawowego na akcję:

	2017	2016
Zysk (strata) wykorzystany do obliczenia:		
podstawowego zysku (straty) na akcję ogółem	-16 412 125	-5 368 799
podstawowego zysku (straty) na akcję z działalności kontynuowanej	-16 412 125	-5 368 799
podstawowego zysku (straty) na akcję z działalności zaniechanej	-	-
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku (straty) na akcję	2 684 775	1 789 617

30. Dłużne papiery wartościowe

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych:

	31.12.2017	31.12.2016
Długoterminowe dłużne papiery wartościowe		
Obligacje serii C - wartość nominalna	14 000 000	21 000 000
Obligacje serii D - wartość nominalna	30 000 000	30 000 000
Prowizja od obligacji	-425 667	-654 791
Razem długoterminowe zobowiązania	43 574 333	50 345 209
Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe		
Odsetki od wyemitowanych obligacji	1 257 780	1 339 470
Prowizja od obligacji	-229 186	-229 124
Razem krótkoterminowe zobowiązania	1 028 594	1 110 346

W dniu 7 czerwca 2017r. Spółka dokonała przedterminowego wykupu 7 000 sztuk obligacji serii C oznaczonych kodem ISIN PLMDRT000027. Wcześniejszy wykup obligacji nastąpił poprzez zapłatę na rzecz obligatariuszy wartości nominalnej posiadanych obligacji wraz z należnymi odsetkami oraz premią. Łącznie kwota świadczenia na jedną obligację serii C wyniosła 1 027,48 PLN. Wcześniejszy wykup został przeprowadzony za pośrednictwem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.

Na dzień 31 grudnia 2017r. jednostka dominująca była emitentem 44 000 sztuk obligacji kuponowych o wartości nominalnej 1 000 PLN każda. Obligacje zostały wyemitowane w ramach następujących serii:

- 14 000 obligacji serii C wyemitowanych w dniu 6 kwietnia 2016r., o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 14 000 000 PLN i terminie zapadalności przypadającym na dzień 6 kwietnia 2020r. W dniu 18 sierpnia 2016r. obligacje serii C zostały wprowadzone do obrotu na rynku ASO Catalyst. Oprocentowanie obligacji serii C jest zmienne i wynosi WIBOR 6M + marża.

- 30 000 obligacji serii D wyemitowanych w dniu 29 marca 2016r., o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 30 000 000 PLN i terminie zapadalności przypadającym na dzień 29 marca 2021r. Oprocentowanie obligacji serii D jest stałe i wynosi 13%.

31. Rezerwy

Świadczenie emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostki Grupy wypłacają przechodzącym na emerytury pracownikom kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks Pracy. Każda spółka w Grupie dokonuje we własnym zakresie wyceny tych świadczeń i na ich podstawie tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych.

2017	Rezerwy na:		Rezerwy ogółem
	Odprawy emerytalno-rentowe	Niewykorzystane urlopy	
Stan na 01.01.2017	41 583	1 100 285	1 141 868
Zwiększenie stanu rezerw	24 308	244 335	268 643
- rezerwy utworzone w okresie	24 308	244 335	268 643
Zmniejszenie stanu rezerw	1 955	13 492	15 447
- rezerwy rozwiązane w okresie	815	13 159	13 974
- sprzedaż spółki zależnej	1 140	333	1 473
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-47 796	-47 796
Stan na 31.12.2017	63 936	1 283 332	1 347 268
- długoterminowa	63 744	-	63 744
- krótkoterminowa	192	1 283 332	1 283 524

2016	Rezerwy na:		Rezerwy ogółem
	Odprawy emerytalno-rentowe	Niewykorzystane urlopy	
Stan na 01.01.2016	37 821	1 099 832	1 137 653
Zwiększenie stanu rezerw	7 128	19 425	26 553
- rezerwy utworzone w okresie	7 128	19 425	26 553
Zmniejszenie stanu rezerw	3 366	51 433	54 799
- rezerwy rozwiązane w okresie	3 366	51 433	54 799
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	32 461	32 461
Stan na 31.12.2016	41 583	1 100 285	1 141 868
- długoterminowa	41 375	-	41 375
- krótkoterminowa	208	1 100 285	1 100 493

Grupa dokonuje szacunku zgodnie z zasadami przyjętymi przez firmy zewnętrzne świadczące tego typu wyceny. Rezerwa na świadczenia pracownicze jest aktualizowana corocznie, na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Do wyceny rezerwy na świadczenia pracownicze przyjęto następujące założenia:

- Średnioroczny wzrost wynagrodzeń na poziomie prognozy inflacji (cel inflacyjny) – 1,013;
- Stopa dyskonta – 2,7%;
- Mobilność/prawdopodobieństwo pozostania w stosunku pracy pracowników określono na podstawie liczby pracowników w poprzednich latach;
- Wiek przejścia na emeryturę: 60/65 lat;
- Odprawa emerytalna na poziomie jednomiesięcznego wynagrodzenia zgodnie z Art. 92'.1. KP: „Pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia”;
- Prawdopodobieństwo wypłaty wynagrodzenia/pozostania w stosunku pracy wynosi 99%.

Pozostałe rezerwy

2017	Rezerwy na:							Rezerwy ogółem
	Skutki postępowań sądowych	Badanie sprawozdania finansowego	Naprawy gwarancyjne	Rabaty i zwroty towarów	Nagrody jubileuszowe	Premie	Inne	
Stan na 01.01.2017	354 724	198 139	159 633	2 247 846	477 810	225 000	263 614	3 926 766
Zwiększenie stanu rezerw	99 716	178 408	79 732	3 800 307	4 686	357 097	646 287	5 166 233
- rezerwy utworzone w okresie	99 716	178 408	79 732	3 800 307	4 686	357 097	646 287	5 166 233
Zmniejszenie stanu rezerw	223 116	168 893	86 036	2 496 300	55 890	225 000	111 088	3 366 323
- rezerwy rozwiązane w okresie	223 116	168 893	86 036	2 496 300	55 890	225 000	111 088	3 366 323
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-16 417	-6 124	-4 525	-151 263	-26 446	-1 774	-27 317	-233 866
Stan na 31.12.2017	214 907	201 530	148 804	3 400 590	400 160	355 323	771 496	5 492 810
- długoterminowa	-	-	-	-	400 160	-	-	400 160
- krótkoterminowa	214 907	201 530	148 804	3 400 590	-	355 323	771 496	5 092 650

2016	Rezerwy na:							Rezerwy ogółem
	Skutki postępowań sądowych	Badanie sprawozdania finansowego	Naprawy gwarancyjne	Rabaty i zwroty towarów	Nagrody jubileuszowe	Premie	Inne	
Stan na 01.01.2016	617 918	199 060	155 854	1 353 526	446 367	504 849	137 837	3 415 411
Zwiększenie stanu rezerw	8 751	213 671	74 152	2 223 292	14 265	225 000	327 471	3 086 602
- rezerwy utworzone w okresie	8 751	187 250	74 152	2 223 292	14 265	225 000	205 238	2 937 948
- nabycie jednostki zależnej	-	26 421	-	-	-	-	122 233	148 654
Zmniejszenie stanu rezerw	292 375	219 627	76 807	1 389 790	-	512 881	213 347	2 704 827
- rezerwy rozwiązane w okresie	292 375	219 627	76 807	1 389 790	-	512 881	213 347	2 704 827
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	20 430	5 035	6 434	60 818	17 178	8 032	11 653	129 580
Stan na 31.12.2016	354 724	198 139	159 633	2 247 846	477 810	225 000	263 614	3 926 766
- długoterminowa	-	-	-	-	477 810	-	-	477 810
- krótkoterminowa	354 724	198 139	159 633	2 247 846	-	225 000	263 614	3 448 956

Pozostałe rezerwy są tworzone zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów okresu sprawozdawczego. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego są oszacowywane w sposób wiarygodny koszty danego okresu sprawozdawczego i w przypadku braku dokumentów (faktur) są ewidencjonowane w Grupie jako rezerwy na przyszłe zobowiązania. Ponadto w Grupie są tworzone rezerwy na przyszłe zobowiązania zgodnie z zawartymi umowami. Rezerwy na przyszłe zobowiązania mają charakter krótkoterminowy i rozliczają się w okresie nie dłuższym niż 12 m-cy.

32. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017r. Grupa posiadała następujące zobowiązania z tytułu kredytów oraz pożyczek:

Opis kredytu	Termin spłaty	31.12.2017
Kredyt rewolwingowy w Raiffeisen Bank w kwocie 15 823 000 PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018 *	13 000 000
Kredyt rewolwingowy w Raiffeisen Bank w kwocie 1 110 000 PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018 *	1 110 000
Kredyt rewolwingowy w Raiffeisen Bank w kwocie 830 000 PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018 *	725 778
Kredyt rewolwingowy w Raiffeisen Bank w kwocie 237 000 PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018 *	237 000
Kredyt w rachunku bieżącym w Raiffeisen Bank, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018 *	1 806 084
Kredyt w rachunku bieżącym w Commerzbank AG w kwocie 6 500 000 EUR, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	31.12.2018	21 194 394
Kredyt w Deutsche Apotheker und Ärztebank eG w kwocie 421 000 EUR, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	31.03.2021	793 322
Kredyt w rachunku bieżącym w Deutsche Apotheker und Ärztebank eG, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	bezterminowy	843 960
Kredyt w rachunku bieżącym w MKB Bank w kwocie 250 000 000 HUF, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	18.05.2018 *	1 640 299
Pożyczka od akcjonariusza Euro Choice IV Coöperatief U.A. w kwocie 800 000 EUR, oprocentowana wg stałej stopy procentowej	31.03.2018 *	1 044 348
Pożyczka od akcjonariusza Coöperatief Avallon MBO U.A. w kwocie 237 486 EUR, oprocentowana wg stałej stopy procentowej	31.03.2018 *	1 033 419
Pożyczka od akcjonariusza Avallon Sp. z o.o. w kwocie 3 000 000 PLN, oprocentowana wg stałej stopy procentowej	31.03.2018 *	531 937
Inne, w tym karty kredytowe	nie dotyczy	162 655
Razem, w tym:		44 123 196
- długoterminowe		21 987 717
- krótkoterminowe		22 135 479

* po dacie bilansowej przedłużono termin spłaty kredytu/pożyczki (nota 46)

W okresie sprawozdawczym miało miejsce naruszenie postanowień umowy kredytu w Raiffeisen Bank w zakresie wysokości wskaźnika dźwigni finansowej dla Grupy Kapitałowej. W związku z powyższym w dniu 28 lutego 2018 bank pobrał prowizję w wysokości 100 000 PLN, płatną przez następujące spółki zależne będące stronami tej umowy:

- MDH Sp. z o.o.
- Life Care GL+ Sp. z o.o.
- Life+ Sp. z o.o.

Zobowiązania z tytułu kredytów oraz pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2016r. przedstawia następująca tabela:

Opis kredytu	Termin spłaty	31.12.2016
Kredyt rewolwingowy w Raiffeisen Bank w kwocie 15 823 000 PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018	13 000 000
Kredyt rewolwingowy w Raiffeisen Bank w kwocie 1 410 000 PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018	1 310 000
Kredyt rewolwingowy w Raiffeisen Bank w kwocie 557 000 PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018	477 000
Kredyt w rachunku bieżącym w Raiffeisen Bank, oprocentowany wg stopy WIBOR 1m + marża	28.02.2018	1 090 991
Kredyt w rachunku bieżącym w Commerzbank AG w kwocie 6 500 000 EUR, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	30.04.2017	21 218 273
Kredyt w Commerzbank AG w kwocie 170 000 EUR, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	30.10.2017	251 157
Kredyt w Deutsche Apotheker und Ärztebank eG w kwocie 421 000 EUR, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	31.03.2021	803 577
Kredyt w Deutsche Apotheker und Ärztebank eG w kwocie 100 000 EUR, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	30.06.2023	339 401
Kredyt w rachunku bieżącym w Deutsche Apotheker und Ärztebank eG, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	bezterminowy	1 394 722
Kredyt refinansowy w MKB Bank w kwocie 60 000 000 HUF, oprocentowany wg stałej stopy procentowej	25.06.2018	426 720
Inne, w tym karty kredytowe	nie dotyczy	213 526
Razem, w tym:		40 525 367
- długoterminowe		36 409 873
- krótkoterminowe		4 115 494

W trakcie roku sprawozdawczego 2016 nie miały miejsca naruszenia postanowień umów kredytowych.

33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		
Wobec jednostek powiązanych	3 729	-
Wobec jednostek niepowiązanych	30 269 759	17 417 580
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30 273 488	17 417 580
Inne zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	4 119 941	4 337 144
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	73 980	-
Razem, w tym:	4 193 921	4 337 144
- długoterminowe	2 034 089	2 725 821
- krótkoterminowe	2 159 832	1 611 323
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	-	88 596
Rozrachunki z pracownikami	58 452	22 283
Dobrowolne ubezpieczenia grupowe	22 252	27 224
Kaucje	41 400	33 704
Inne	287 601	479 013
Razem, w tym:	409 705	650 820
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe	409 705	650 820

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 14-dniowych. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim jednomiesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych i kwartalnych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

34. Zobowiązania z tytułu leasingu

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Meyra Group na dzień 31 grudnia 2017 roku użytkują na podstawie leasingu finansowego licencje na oprogramowanie, maszyny i urządzenia oraz środki transportu. W ramach zawartych umów leasingowych Grupa ma prawo nabyć przedmiot leasingu na własność. Raty leasingu są oprocentowane zmienną stopą procentową kalkulowaną w oparciu o WIBOR. W okresie sprawozdawczym nie ujęto żadnych kosztów z tytułu warunkowych opłat leasingowych.

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu finansowego są zbliżone do ich wartości bieżącej. Poniżej zaprezentowano wartości bieżące w podziale na okresy płatności, oraz przyszłe minimalne opłaty.

	31.12.2017	31.12.2016
Wartości bieżące		
Płatne w okresie 1 roku	2 085 852	1 611 323
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	2 034 089	2 725 821
Razem	4 119 941	4 337 144
Przyszłe minimalne opłaty	4 200 189	4 397 581

35. Wartość godziwa zobowiązań finansowych

Wartość godziwa zobowiązań finansowych wycenianych na bieżąco w wartości godziwej

Na dzień 31 grudnia 2017r. oraz w okresie porównywalnym nie wystąpiły w bilansie instrumenty finansowe wyceniane na bieżąco do wartości godziwej, klasyfikowane do poziomów 1, 2 i 3.

Wartość godziwa zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane na bieżąco w wartości godziwej (ale wymagane są ujawnienia o wartościach godziwych)

Stan na dzień 31 grudnia 2017r.:

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Nadwyżka wartości bilansowej nad godziwą
Zobowiązania finansowe			
Z tytułu dostaw i usług	30 273 488	30 273 488	-
Kredyty i pożyczki	44 123 196	44 123 196	-
Wyemitowane instrumenty dłużne	44 602 927	44 602 927	-
Leasing finansowy	4 119 941	4 119 941	-
Inne zobowiązania finansowe	73 980	73 980	-
Razem	123 193 532	123 193 532	-

Stan na dzień 31 grudnia 2016r.:

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Nadwyżka wartości bilansowej nad godziwą
Zobowiązania finansowe			
Z tytułu dostaw i usług	17 417 580	17 417 580	-
Kredyty i pożyczki	40 525 367	40 525 367	-
Wyemitowane instrumenty dłużne	51 455 555	51 455 555	-
Leasing finansowy	4 337 144	4 337 144	-
Razem	113 735 646	113 735 646	-

Wartość godziwa instrumentów finansowych, które nie są na bieżąco wyceniane w wartości godziwej, jakie Grupa posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanej w sprawozdaniach finansowych za poszczególne okresy z następujących powodów:

- w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny (zobowiązania z tytułu dostaw i usług, z tytułu kredytów i pożyczek, pozostałe);
- instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych (dotyczy oprocentowanych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, dla których oprocentowanie ustalane jest w oparciu o warunki rynkowe).

36. Przychody przyszłych okresów

Wartość nierozliczonych dotacji na dzień 31 grudnia 2017r. wyniosła 636 176 PLN, w tym wartość dotacji na badania i rozwój wyniosła 0 PLN.

	31.12.2017	31.12.2016
Dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	636 176	783 548
Inne rozliczenia międzyokresowe	285 236	371 292
Przychody przyszłych okresów razem, w tym:	921 412	1 154 840
- długoterminowe	555 014	737 296
- krótkoterminowe	366 398	417 544

37. Przychody ze sprzedaży

Przychody netto ze sprzedaży produktów i towarów - struktura rzeczowa:

	2017	2016
Przychody netto ze sprzedaży produktów	92 966 830	91 357 839
- produkty gotowe	89 185 261	87 009 059
- usługi	3 781 569	4 348 780
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	187 712 004	178 530 019
- towary	187 676 001	178 490 895
- materiały	36 003	39 124
Razem	280 678 834	269 887 858

Przychody netto ze sprzedaży produktów i towarów - struktura terytorialna:

	2017	2016
Przychody netto ze sprzedaży produktów	92 966 830	91 357 839
- Polska	10 018 207	9 560 250
- Niemcy	52 169 969	53 814 552
- Czechy	54 936	69 925
- Dania	103 371	103 356
- pozostałe kraje Unii Europejskiej	16 467 663	14 935 582
- Rosja	1 712 581	2 030 605
- pozostałe kraje spoza Unii Europejskiej	12 440 103	10 843 569
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	187 712 004	178 530 019
- Polska	58 162 618	57 427 459
- Niemcy	48 086 342	46 316 740
- Węgry	26 967 406	30 575 990
- Czechy	13 910 945	11 833 941
- Dania	3 566 884	4 376 874
- pozostałe kraje Unii Europejskiej	16 484 159	15 326 888
- Rosja	12 032 539	6 622 509
- pozostałe kraje spoza Unii Europejskiej	8 501 111	6 049 618
Razem	280 678 834	269 887 858

Zarówno w roku zakończonym 31 grudnia 2017r. jak i w roku zakończonym 31 grudnia 2016r. żaden pojedynczy odbiorca nie przekroczył progu 10% ogółu przychodów ze sprzedaży.

38. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	2017	2016
Pozostałe przychody operacyjne		
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	455 399	347 750
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	509 068	114 599
Umorzone zobowiązania	50 512	724 336
Otrzymane kary i odszkodowania	177 981	98 166
Dotacje	155 959	81 642
Nadwyżki inwentaryzacyjne	215 614	286 430
Dofinansowanie PFRON	179 733	72 170
Pozostałe przychody operacyjne	1 062 598	1 093 831
Razem pozostałe przychody operacyjne przypadające	2 806 864	2 818 924

	2017	2016
Pozostałe koszty operacyjne		
Utworzone rezerwy na przyszłe zobowiązania	201 117	392 627
Utworzenie odpisów aktualizujących	343 678	340 608
Koszty likwidacji, złomowania	111 119	54 070
Niedobory inwentaryzacyjne	393 418	260 710
Spisanie należności w koszty	106 182	189 044
Pozostałe koszty operacyjne	347 127	598 037
Razem pozostałe koszty operacyjne przypadające	1 502 641	1 835 096

39. Przychody i koszty finansowe

	2017	2016
Przychody finansowe		
Przychody z tytułu odsetek	96 837	183 816
Dodatnie różnice kursowe	-	575 946
Pozostałe przychody finansowe	15 864	21 449
Razem przychody finansowe	112 701	781 211

	2017	2016
Koszty finansowe		
Koszty z tytułu odsetek	7 936 373	6 722 260
Strata ze zbycia inwestycji	-	286 074
Ujemne różnice kursowe	2 031 772	-
Koszty emisji obligacji	790 736	699 939
Pozostałe koszty finansowe	1 739 563	648 082
Razem koszty finansowe	12 498 444	8 356 355

40. Podatek dochodowy

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (np. sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które są uprawnione do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do

interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres 5-ciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzonych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2017r. nie występuje konieczność utworzenia dodatkowych rezerw na ewentualne zobowiązania podatkowe przy założeniu przeprowadzenia kontroli przez organy podatkowe.

Bieżący podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017r. i 31 grudnia 2016r. przedstawiają się następująco:

	2017	2016
Podatek dochodowy ujęty w zysku lub stracie		
Bieżący	383 730	1 294 799
Odroczony	751 894	-99 208
Podatek dochodowy razem	1 135 624	1 195 591
Efektywna stawka podatkowa	-7%	-25%

Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem brutto Grupy różni się od kwoty, którą uzyskano by, stosując stawkę podatku mającą zastosowanie do zysków przed opodatkowaniem konsolidowanych spółek:

	2017	2016
Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej		
Zysk brutto opodatkowany	-15 489 486	-4 779 010
- według stawki 30 %	-14 780 777	-8 084 809
- według stawki 20 %	432 056	243 860
- według stawki 19 %	-1 228 107	950 122
- inne stawki %	87 342	2 111 817
Podatek wyliczony według stawki podatku dochodowego od osób prawnych	-4 428 570	-1 724 617
- według stawki 30 %	-4 406 057	-2 320 752
- według stawki 20 %	86 411	48 772
- według stawki 19 %	-233 340	180 523
- inne stawki %	124 416	366 840
Trwałe różnice niebędące podstawą opodatkowania	872 820	637 569
Rozpoznanie uprzednio nierozpoznanego aktywa podatku odroczonego od strat podatkowych z lat ubiegłych	-	-65 766
Wykorzystanie strat podatkowych, od których nie utworzono aktywa	-1 042 426	-218 420
Bieżące straty podatkowe, od których nie rozpoznano aktywa podatkowego	4 073 087	1 925 179
Spisanie uprzednio rozpoznanego aktywa podatku odroczonego	145 659	-
Ujemne różnice, od których nie utworzono aktywa	48 742	250 888
Wykorzystanie uprzednio nieujętych ujemnych różnic przejściowych	-148 402	-192 840
Zmiana wartości odpisu na aktywo podatku odroczonego	1 629 652	540 823
Inne	-14 938	42 775
(Uznanie) / obciążenie wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego	1 135 624	1 195 591

Na dzień bilansowy spółki Grupy Kapitałowej posiadały niewykorzystane straty podatkowe, które mogą być odliczone od przyszłych zysków podatkowych. Terminy wygasania strat podatkowych przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Straty podatkowe, wygasające w roku:

w roku 2018	11 992 171
w roku 2019	2 177 764
w roku 2020	973 762
w roku 2021	4 327 496
w roku 2022	9 259 975
Razem	28 731 168

Podatek odroczoney

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
Rezerwy na świadczenia pracownicze oraz pozostałe	193 289	145 437
Odsetki naliczone	278 016	271 763
Niewypłacone składki ZUS oraz wynagrodzenia	91 772	72 988
Straty podatkowe z lat ubiegłych do odliczenia	4 072 012	3 039 679
Ujemne różnice kursowe	127 769	12 832
Zobowiązania leasingowe	282 565	207 103
Odpisy aktualizujące majątek trwały i obrotowy	329 564	496 251
Zobowiązania niezapłacone w terminie - zatory płatnicze	-	12 492
Rachunkowość zabezpieczeń	14 056	29 249
Inne	33 967	11 766
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (brutto)	5 423 010	4 299 560
Odpis na aktywo podatku odroczonego	2 786 594	1 156 942
Ogółem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (netto)	2 636 416	3 142 618

	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
Odsetki - naliczone i niezapłacone	920 595	236 745
Dodatnie różnice kursowe	42 447	285 033
Wycena (przeszacowanie) majątku trwałego	16 969 267	18 007 939
Leasing finansowy	450 027	399 419
Inne	312 973	327 835
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18 695 309	19 256 971

Ze względu na brak perspektyw w najbliższym czasie w spółce Meyra Group S.A. na wykorzystanie utworzonego aktywa podatku odroczonego z tytułu strat podatkowych, Zarząd postanowił dokonać jego odpisu. Odpis ten na dzień 31.12.2017r. wyniósł 2 786 594 PLN.

W niniejszej notcie, aktywa oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazane są w szyku rozwartym przed dokonaniem kompensaty aktywa oraz rezerwy poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej. Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczoney prezentowany jest jako:

	31.12.2017	31.12.2016
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 211 885	2 193 340
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18 270 778	18 307 693

41. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania zabezpieczone na majątku Grupy

Z tytułu zaciągniętych zobowiązań przez spółki w Grupie, zabezpieczenia na majątku Grupy przedstawiają się następująco:

- Obligacje serii C i D zabezpieczone zostały poprzez:
  - udzielenie gwarancji korporacyjnych przez spółki zależne,
  - zastaw rejestrowy na wszystkich udziałach posiadanych przez Meyra Group S.A. w spółce MDH Sp. z o.o. oraz Meyra GmbH,
  - zastaw rejestrowy na wszystkich udziałach posiadanych przez MDH Sp. z o.o. w spółce MTB Poland Sp. z o.o.
- Łączny limit kredytowy w banku Raiffeisen w wysokości 18 000 000 PLN, przyznany spółkom wchodzącym w skład Grupy Meyra, zabezpieczony został przez te spółki poprzez:
  - udzielenie gwarancji korporacyjnych,
  - udzielenie pełnomocnictwa do rachunków bieżących,
  - hipotekę na nieruchomościach spółek,
  - umowę cesji należności,
  - umowę przewłaszczenia zapasów, maszyn i urządzeń.
- Limit kredytowy w banku Commerzbank AG w wysokości 6 500 000 EUR, przyznany spółce Meyra GmbH, zabezpieczony został na należnościach handlowych i zapasach spółki, hipotekę na nieruchomościach spółki oraz poprzez gwarancję udzieloną przez Meyra Group S.A.
- Kredyt w banku MKB Bank w wysokości 60 000 000 HUF, przyznany spółce Rehab ZRT, zabezpieczony został na należnościach handlowych spółki.
- Pożyczki otrzymane od akcjonariuszy Spółki, przedstawione w nocie 0, zabezpieczone zostały poprzez złożone oświadczenia o poddaniu się egzekucji.

Gwarancje udzielone jednostkom niepowiązanym

Zarówno na dzień 31 grudnia 2017 jak i na dzień 31 grudnia 2016 Grupa nie udzieliła gwarancji jednostkom spoza Grupy Kapitałowej.

Pozostałe zobowiązania warunkowe

Wykaz spraw sądowych na dzień 31 grudnia 2017 roku został zaprezentowany w nocie 42.

Zarówno na dzień 31 grudnia 2017 jak i na dzień 31 grudnia 2016 Grupa nie posiadała innych zobowiązań warunkowych.

42. Sprawy sądowe

Wykaz spraw sądowych prowadzonych przeciwko podmiotom wchodzącym w skład Grupy, według stanu na dzień 31 grudnia 2017.:

Sprawy sądowe dotyczące spółki MDH Sp. z o.o.:

- Sprawa z powództwa osoby fizycznej o odszkodowanie. Wartość przedmiotu sporu pierwotnie wynosiła 252 436 PLN, a po rozszerzeniu powództwa wzrosła do kwoty 1 200 345 PLN. Sąd apelacyjny uwzględnił powództwo częściowo (w kwocie 60 000 PLN), w pozostałej części powództwo zostało oddalone. Zarząd spółki podjął decyzję o zawiązaniu rezerwy na koszty prowadzonej sprawy sądowej w wysokości 99 716 PLN.

Sprawy sądowe dotyczące spółki Nasze Zdrowie GL+ Sp z o.o.:

- Sprawa z powództwa osoby fizycznej o ochronę dóbr osobistych i odszkodowanie. Wartość przedmiotu sporu wynosi 100 000 PLN. Sprawa została oddalona w pierwszej instancji, obecnie powód wniósł apelację. Zdaniem Zarządu nie istnieje ryzyko niekorzystanego rozstrzygnięcia tej sprawy przez sąd, dlatego też nie utworzono rezerwy na zapłatę roszczenia.

Sprawy sądowe dotyczące spółki Meyra GmbH:

- W marcu 2017r. udziałowcy mniejszościowi spółki zależnej Richter R.M.S. GmbH wystąpili na drogę sądową przeciwko Meyra GmbH o zapłatę kwoty 470 000 EUR z tytułu niewykonania zobowiązań wynikających z umowy zakupu udziałów w spółce Richter R.M.S. GmbH dotyczących przejęcia osobistych gwarancji bankowych strony sprzedającej w procesie przez Meyra GmbH.

W dniu 1 grudnia 2017r. strony zawarły porozumienie, na podstawie którego deklarują zakończenie postępowania sądowego po zrealizowaniu wzajemnych roszczeń wynikających z umowy zakupu udziałów.

43. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Transakcje między jednostką dominującą a jej jednostkami zależnymi zostały wyeliminowane w trakcie konsolidacji i nie wykazano ich w niniejszej notcie. Szczegółowe informacje o transakcjach między Grupą a pozostałymi stronami powiązаныmi przedstawiono poniżej.

Transakcje handlowe

W latach obrotowych 2017 i 2016 jednostki należące do Grupy zawarły następujące transakcje handlowe ze stronami powiązаныmi niebędącymi członkami Grupy:

	31.12.2017	31.12.2016
Należności od podmiotów powiązanych		
Od pozostałych podmiotów powiązanych	368 713	353 766
Razem należności od podmiotów powiązanych	368 713	353 766
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych		
Wobec pozostałych podmiotów powiązanych	3 729	-
Razem zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	3 729	-

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi

Wszystkie transakcje przeprowadzone z podmiotami powiązаныmi, zarówno objętymi konsolidacją jak i wyłączonymi z niej, zostały przeprowadzone na warunkach rynkowych i związane były z bieżącą działalnością operacyjną.

Jednostka dominująca całej Grupy

W roku obrotowym 2017 Meyra Group S.A. otrzymała pożyczkę od akcjonariusza Coöperatief Avallon MBO U.A. Wartość i warunki pożyczki zaprezentowane zostały w notcie 0.

W okresie porównawczym nie wystąpiły transakcje pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej a Coöperatief Avallon MBO U.A.

Pożyczki udzielone Członkom Zarządu

W roku 2008 jednostka dominująca stała się stroną umowy pożyczkowej tj. pożyczkodawcą na rzecz osoby fizycznej, z którą pierwotnie umowa była zawarta przez spółkę zależną MDH Sp. z o.o. Pan Michał Perner, będący pożyczkobiorcą tej umowy, pozostaje akcjonariuszem Spółki oraz pełni funkcję członka zarządu Meyra Group S.A. Oprocentowanie dla przejętej przez Meyra Group S.A. pożyczki zostało ustanowione na warunkach rynkowych. Termin spłaty pożyczki przypada na dzień 30 czerwca 2019 roku w formie jednorazowej spłaty wraz z należnymi odsetkami. Kwota zaciągniętej pożyczki wynosi 250 000 PLN.

W roku 2010 spółka MDH Sp. z o.o. udzieliła pożyczki na rzecz Pana Pawła Robaka w kwocie 100 000 PLN. Pan Paweł Robak pełni funkcję członka zarządu Meyra Group S.A. Oprocentowanie pożyczki ustalono na warunkach rynkowych. Termin spłaty pożyczki przypada na dzień 30 czerwca 2019 roku w formie jednorazowej spłaty wraz z należnymi odsetkami.

Wartość powyższych pożyczek na dzień bilansowy została przedstawiona w nocie 17.

Wynagrodzenie organów zarządzających i nadzorujących

	31.12.2017	31.12.2016
Zarząd	10 355	6 660
Rada Nadzorcza	-	-
Razem	10 355	6 660

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku Członkowie Rady Nadzorczej nie pobierali wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organie nadzorującym.

44. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie kształtowało się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
Przeciętne zatrudnienie w etatach	634	629
Razem	634	629

45. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego

W dniu 2 listopada 2017r. Rada Nadzorcza Meyra Group S.A. podjęła decyzję o wyborze Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. („Deloitte”) z siedzibą w Warszawie, Al. Jana Pawła II 22 jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok 2017.

Spółka w latach 2015-2016 korzystała z usług Deloitte w zakresie badania sprawozdań finansowych. Wynagrodzenie wynikające z umowy z tytułu badania sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania Grupy Meyra za 2017 rok wyniosło 56 000 PLN (w okresie porównawczym wynagrodzenie dla audytora wyniosło 44 000 PLN).

46. Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym wystąpiły niżej wymienione istotne zdarzenia:

- W dniu 20 lutego 2018r. spółki zależne korzystające z limitu kredytowego w Raiffeisen Bank podpisały aneks do umowy, zgodnie z którym termin spłaty został przedłużony do dnia 31 sierpnia 2018r.

- W dniu 29 marca 2018r. Spółka podpisała aneks do umowy pożyczki otrzymanej od akcjonariusza Avallon Sp. z o.o., zgodnie z którym kwota pożyczki zostaje zwiększona o kwotę 500 tys PLN oraz 400 tys EUR. Jednocześnie termin spłaty pożyczki przedłużony został do dnia 31 grudnia 2018r. Podpisane zostały także aneksy do pożyczek od akcjonariuszy Euro Choice IV Coöperatief U.A. oraz Coöperatief Avallon MBO U.A., przedłużające termin spłaty do dnia 31 grudnia 2018r.
- W dniu 10 maja 2018r. zawarta została umowa pomiędzy spółką zależną Rehab ZRT oraz MKB Bank, zmieniająca warunki udzielonego kredytu w rachunku bieżącym. Zgodnie z nowymi warunkami kredyt został zakwalifikowany jako bezterminowy, z okresową rewizją limitu zadłużenia. Oprocentowanie kredytu oparto o zmienną stopę BUBOR 1m + marżę. Wartość limitu kredytowego nie uległa zmianie.

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko / Funkcja	Podpis
29 maja 2018	<i>Mariusz Smela</i>	Prezes Zarządu	
29 maja 2018	<i>Michał Perner</i>	Wiceprezes Zarządu	
29 maja 2018	<i>Paweł Robak</i>	Członek Zarządu	
29 maja 2018	<i>Tadeusz Baczyński</i>	Członek Zarządu	
29 maja 2018	<i>Michał Dublański</i>	Główny Księgowy	